

**ŽIVOT BLAŽENÉ MAŘÍ MAGDALENY
I SESTRY JEJÍ SVATÉ MARTY**

ŽIVOT
BLAŽENÉ MAŘÍ MAGDALENY
I SESTRY JEJÍ SVATÉ MARTY

DLE SEPSÁNÍ
OPATA KLÁŠTERA SVATOHAVELSKÉHO
BLAH. RABANA MAURA

PŘELOŽIL ANTONÍN LUDVÍK STŘÍŽ - L. P. 1920

NIHIL OBSTAT. Pragae, 23. Augusti 1920.

Josephus Hronek, censor.

*IMPRIMATUR. Ab archiepiscopali Ordinariatu Pragae,
24. Augusti 1920.*

Dr. Antonius Podlaha, vicarius generalis.

P R O L O G

Nejsladší milovnice Kristovy, Kristem vroucně milované a svrchované úcty hodné, přeblažené Maří Magdaleny život rozjímavý, též slavné sestry její, služebnice Kristovy Marty, život činný, jakož i ctihodného bratra jejich Lazara přátelství a skrze Krista vzkříšení, a to nikoliv jakožto teprve novějším podáváním vynalezené, nýbrž z očitých svědectví čtyř Evangelii samé víry naší, abych tak řekl, polnicemi už dávno veřejně rozhlášené, u zbožné víře i úctě chová katolická po všem světě Církev. Netřeba tedy, aby ústa lidská ve známost uváděla oddanost, kterou vyřčení tak božská dotvrdila. Kdo máš uši k slyšení, slyš, co Duch praví církvím ústy blaženého Jana Evangelisty o nesmírné lásce, o veliké důvěrnosti, o překypující sladkosti, jež vespolek pojily slavné Panny Syna a jeho přítelkyně Martu a Marii a bratra jejich Lazara. Podle slov: *Já milující mne miluji, Miloval*, praví, *Pán Ježíš Martu a sestru její Marii a Lazara*. Toto jest svědectví, jež vydal Jan, jež vydal onen učeník, kterého nade všecky miloval Ježíš, toto jest svědectví, jež vydal apoštol, který při večeři na prsou Páně spočíval, jež vydal evangelista, kterémuž s kříže Kristus Matku Pannu panicovi poručil. Právě šťastni, věru blaženi, kterým svaté Evangelium tak velebné, tak stkvělé, tak zřejmé vydalo svědectví. Aby se to však zřetelněji vidělo, nebude, myslím, na škodu, vyložíme-li rozličné texty evangelistův, jež se o této věci v souhlas sbíhají a doplňují, a pò té pojednáme-li slohem pravdivým o tom, co se po Spasitelově nanebevstoupení dalo s jeho přátely, jak nám otcové naši ústně dochovali i ve spisech svých zůstavili. A aby děj přirozeně vyplynul,

ohlédneme se ještě poněkud do minulosti po tom, co o jejich původu a rodu, co o narození a vychování, co o činnosti a povaze vypravují staré historie, a pokusíme se stručně to podati k chvále Pána Spasitele a ke cti a slávě přátel jeho.

RABANUS MAURUS
O ŽIVOTĚ
BLAŽENÉ MAŘÍ MAGDALENY
A SESTRY JEJÍ
SVATÉ MARTY

V kraji jerusalémském, na hoře olivetské, patnáct honů od města svatého na východ slunce leží Bethanie, nejčastěji od evangelistů jmenované městečko Maří Magdaleny, Lazara a Marty, Pána a Spasitele častými návštěvami velmi povznesené, bytováním jeho posvěcené, hostinami slavné, zázraky pověstné, slzami památné, průvodem velebné, šlépějemi význačné, nanebevstoupením proslulé. Z tohoto města vzešla ctihodná hostitelka a nejoddanější služebnice Syna Božího, Pána našeho Ježíše Krista, přeblažená Marta. Matka její velmi ušlechtilá, jménem Eucharía, z královské kolébky národa israelského slavný původ svůj odvozovala. Otec její Theofil, národností Syr, nesl v sobě posloupnost šlechtickou netoliko rodem vznešenou, ale též jménem pozoruhodnou a úřadem proslulou. Maje totiž mezi satrapy provincie té prvenství, což synům tohoto světa jest velikou věcí, celé Syrie a veškerého přímorí byl slavným vojvodou a knížetem. Později však, což významnější jest, na kázání Kristovo stal se učníkem Kristovým a složiv otěže světské, pokorně následoval šlépějí Kristových. Měla pak blažená Marta vlastní sestru předivné krásy, jménem Marii, a bratra znamenitých schopností a kvetoucího mládí, jménem Lazara. Slynuli všickni tři nadáním a zároveň snaživostí a plnou znalostí Písem, kterou si byli už v letech dětských osvojili. Statky přirozené a snaživost v umění byly dovršeny ctí. Na všech totiž jevila se podivuhodná sličnost tělesná a mravů přelíbezný vděk a řeči přelahodná bohatost, tak že zdáli se co do vzezření i mravů i milosti ušlechtilé spolu závoditi.

A poněvadž, jak jsem pravil, rodu byli vynikajícího a příbuzenstva vznešeného, právem dědickým velmi rozsáhlé jmění drželi, pozemků i peněz, jakož i čeledi hojnost, ba i města Jerusaléma veliká část jim náležela a tři dvorce: Bethanie v Judsku, asi dvě míle od Jerusaléma, a Magdalum v Galileji po levém břehu moře Genezaretského, ležící v úžlabině horské dvě míle od Tiberiady, a Bethanie za Jordánem, též v Galileji, kdež Jan křtil. Na těch všech s jednou myslí přebývajíce, oplývali blahem; jmění však úhrnem a statky všemi vládla Marta, jakožto prvorozená — tak tomu chtěli bratr i sestra. A ona zbytečně jimi neplýtvala, ale v hrudi ženské mužného chovajíc ducha, štědře jich užívala. A nežádajíc si společenství mužského, ctí zdrženlivě se honosila. K domácím sladká byla a laskavá, k chudým dobrotivá a vlídná, ke všem posléze milosrdná a štědrá. A abych to zkrátka pověděl, u všech byla ženou vážnou a ctěnou, protože rodu byla vznešeného a zámožná, krásou pověstna i cudností slavná, obětava a hostinná a všem mila. Toť Marta.

Magdalena však, jakmile dospěla let snubních, přepůvabně se rozestkvěla a spanilostí těla nejkrásnější zářila. Údy v ladných liniích, tvář sličná, kštice úchvatná, vzezření samá líbeznost, mysl rozplývající se med, a úst jejich lepost a milost rtů jako s růžemi se líbající bělost lilií. Slovem, podoby i krásy takovým půvabem se stkvěla, že zvláštním a podivuhodným umělce Boha tvůrčím dílem ji nazývali.

Ale poněvadž skvělost podoby zřídka sdružuje se s cudností, a nábytek bývá nepřítelem zdrženlivosti, dívka rozkošemi oplývající, jak ve věku tom bývá, počala se radovati z ušlechtilosti ducha, a také rozkoše tělesné ji vábily. Svěžím věkem, vzezřením půvabným a hojností bohatství změkčují se dobré mravy; tělo lépe i duch bujný po sladkém jedu, po láskách toužívaly; sláva rodová a tváře líbeznost a všeho dostatek vyhlazují ze srdce stud; a posléze žár mládí a ponoukání smyslové a slabší pohlaví též těla cudnost z kořen vyvracejí. Ach, jaký žal! Zatemnilo se zlato nejlepší jejích darů láskou pozemskou; proměnila se barva nejlepší statků snaživosti její čmoudem žádostí tělesných, ona stržena ponoukavými hnutími, duchem rozpoutána k samým věcem nedovoleným, k bujnostem života svůdnického obrací to, co za věno počestnosti Bůh jí udělil: sladkosti ducha zle užila k nebezpečí duše, krásy těla k porušení srdce, svěžesti mládí ke zkáze cudnosti. Odstoupila jest od dcery sionské všecka okrasa její, vylito jest z ní veliké ono dílo božské štědrosti, ona tím tíže se proti Bohu provinila, čím k větším díkům byla jemu zavázána. Ale nač ještě při těchto věcech prodlévati? Přes pole odešel duch mladé dívky: v lásce světské na čas přebýval. K zlému užila vnaď těla svého, a odešla do kraje nepodobenství; daleko od Boha přes pole se odebrala mladší dcera a statky své přirozenosti i své vlastní činnosti za krátko promrhala. Ale brzy, poznávši se náhle zbavenou božských ctností, rozpomenula se, jaké drahocennosti to ztratila a od koho jich tolik a tak velkých nabyla, i spěchala rychle v milost jeho se vrátiti.

Bylať již tehdy nadešla doba milosti, tou dobou již Panna porodila; již Emmanuel s nebes přišel, aby vykonal dílo svoje na zemi. Ale dílo jeho bylo ho cizí, aby totiž Bůh v úzkostech byl, aby zdravý ranami trpěl, aby život umíral. Tutoť jest moudrost. *Kdo máš rozum, dej částky sedmi jakož i osmi*, že úrazy dotýkají se člověka, zázraky prozrazují Pána. Již tehdy Ježíš, přirozenými silami dorůstaje, dospěl jinošských let. Již službou Předchůdce svého byv pokřtěn, čtyřicet dní se byl postil, ale potom zlačněl; neb on nikoliv nástinně, nikoliv obrazně, ale *v pravdě neduhy naše Sám nesl*. Již učeníků sobě z kraje přemnoho si vyvolil; již třicátý překročiv rok, vodu ve víno proměnil. Od té doby zázraky a divy, jak na Syna Božího se slušelo, přeslavně se stkvěl, bedlivě konaje, proč byl přišel, aby totiž nemocné léčil a hříšníky uzdravoval. *Nepřišelť jsem, pravil, povolati spravedlivých, ale hříšníků. Nepotřebují lékaře zdraví, ale nemocní. Přišelť Syn člověka hledat a spasit, co bylo zahynulo*. A rozešla se o něm pověst po vsi Syrii a do obojí Galileje a až do končin přímořských a Tyru a Sidonu. Jednoho pak dne, káže v Galileji království Boží, přirovnal Židy k těm, na které děti hrající si volají: *Pískali jsme vám a neskákali jste; žalostně jsme vám naříkali a neplakali jste*. A hned vykládaje, proč to pověděl. *Přišel, vece, Jan Křtitel, nejeda ani nepije, a říkají: Zlého ducha má. Přišel Syn člověka, jeda i pije, a říkají: Hle člověk žráč a pijan vína, přítel publikánův a hříšníkův*.

Tu, hle! pozván jest Spasitel na oběd jedním farisejem, jehož náš Evangelista jmenuje Šimonem, městečka Magdalského asi občanem, jenž s blaženou Martou láskou i pokrevenstvím byl spřízněn. V jeho domě když stoloval s mnohými, kteříž se byli sešli, pověst o jeho příchodu v okamžení roznesla se po celém městečku. A pověst byla: že tam jest muž svatý a dobrý, líbezný a skromný, nábožný a milosrdný, kromě toho důvěrný k nízkým, vlídný k hříšníkům, laskavý ke kajícím, přítel střidmosti, milovník cudnosti; a o němž někteří věří, že jest Syn Boží a Kristus. Tato spasitelná zvěst dolehla i k uším mladé dívky, o níž prve jsem mluvil, Marie. Ona, jak jsme již pravili, pro výbornost své krásy pozbyla své cudnosti, cizí si vydobývala, a zjevem svým nádherným a věkem svěžím a jmění vrchovatou hojností s dobrými mravy na celé čáře pustila se v boj, takže pro nesčetnost neřestí pravilo se o ní, že sedmým ďábelstvem jest posedlá. Ta tedy víru čerpajíc z pověsti, kterou slyšela o nejsvětějším tom proroku, o jehož příchodu se byla dověděla, obrátila se v sebe, vnitřní zrak svůj v sebe pohrouzila, a postavivši se před sebe, rozpomenula se na přestoupení všech žádoucností svých, jež měla od let dětských, darů svých vrozených i snaživostí vlastní získaných. O těch věcech přemítajíc v srdci shledala, že daleko jest od Boha a sobě nesmírně nepodobna; a dala se do pláče. *Napojil ji vínem lítosti Bůh, kterémuž vše jest zjevno, aby utekla od tváři luku. Neobráte-li se, pravil, meč svůj napřáhl, luk svůj napjal a v něm připravil náčiní smrti.* A náhle samovolným a nenadálým puzením Ducha Svatého, jenž

*vane, kdy chce a kde chce, jenž nad kým chce, se smilovává a koho chce, zatvrzuje, dívka ovanuta, sama k sobě hovoří: Poznej, Maria, sama sebe a pomni, čím jsi byla, a čím jsi nyní a čím budeš. Rdi se, že jsi se všecka nedůstojně zvrhla, a lituj, že jsi sebe zprznila, žel, že jsi cudnosti vlastní pozbyla, a plač, že bližním jsi pohoršením byla. Lkej, že Pánem tak dlouho jsi pohrdala, styď se, že nejlepší dary Boží nejhanebněji jsi splácela, a toho abys nečinila povrchně ani chvilkově, považ, že život krátký jest a smrt jistá, hodina však její nejistá; *klamné zdraví a marná jest krása, žena bojící se Boha, táť chválena bude, a chváliti ji budou v den smrti skutkové její.* Nuže, ó Maria, boj se záhuby věčné, popatř na soudce výsostného; předejdi Pána žalobce, odřekni se života dřívějšího, pospěš k lepšímu. Tak, tak *moudrostí pernatí jestřáb, rozpínaje křídla svá k jihu.**

Vstavši tedy Maria co nejkvapněji, vzala nádobu vonných mastí z alabastru indického, což jest mramor bělostný, rozličnými barvami žilkovaný, a nalila ji do vrchu mastí vybranou a nejznamenitější, čarovné vůně, tak drahocennou, že soudila, že důstojně a se ctí užiti jí může na nohy proroka, ke kterémuž jíti hodlala a o němž pověst se nesla, že jest Synem Božím a jehož nejvroucněji si již zamilovala. Měla velikou hojnost nardu a koření i balsámu a všelikých vonných tekutin. Používala od dětství těchto lahodně dýšících věcí, aby těla svého libý pach zvýšila. Nesouc tedy nádobu vonnou v ruku, poněvadž psáno jest, že *není dovoleno ukázati se před obličejem Páně prázdným*, a přinášejíc, což více váží, hrud' plnou víry a naděje v odpuštění a v milost a přehořce u sebe plačíc, voláním srdce silným, jež Bůh s libostí poslouchá, dí: Oh, já bídna, neboť bídne jsem léta mladosti promrhala. *Viz, Pane, a popatři, neboť ničemnou učiněna jsem.* Bože můj, dosti budiž na tom, čeho jsem dosavad napáchala. Odříkám se rozkoší srdce i těla, i světské nádhery; zaříkám se, že nechci už blouditi, a slibuji od nynějška se napraviti.

Takto v sobě, ústy srdce a svědomí naříkajíc, ubírala se k hostině, kdež, jak se dověděla, stoloval Syn Boží. A nebylo to tajno toho, k němuž se ubírala, jehož nic skrytého se neutají; neb on sám sedmitvárným Duchem *předešel* tu, která k němu přicházela, *v požehnáních sladkosti*, a přitáhl ji, k němu chvátající. A brzy sedmero ďábelstev vzbouřiv a neodvolatelným zákazem z jejího srdce i těla na vždy je vybouřiv a vyobcovav, naplnil ji dobrými dary sedmitvárného Ducha. Jimi oplod-

něna byvši, věrou počala dobrou naději a porodila nejvroucnější lásku, neboť dar vnější, jež přinášela, byl symbolem libovonného alabastru vnitřního, zápalné oběti vroucí lítosti. Tím obtěžkána v svědomí, skrze úplné oplakávání života předešlého, zúrodněna semenem nejlibější Bohu oddanosti, oduševnělé nadějí na odpuštění, přišla k hostině Spasitelově.

Posléze vkročila Maria do síně hodovní a ohlédla se: a aj, z daleka uzřela Syna Panny Marie, spočívajícího u stolu. A ihned padši na zem poklonila se mu a vstavši přistoupila uctivě k lehátku, na němž spočíval Spasitel, a stojíc důvěřivě vzadu za Messiášem, od jehož stezek k žalu svému se byla odchýlila, oči své, kterýmiž po věcech pozemských bažívala, rozdírala lítostí a slzami jala se smáčeti nohy jeho; a vlasy svými, které k okrášlení obličeje svého byla ukazovala, nohy ovíjejíc, slzy utírala. A též ústy, jichž k vychloubání nebo laškování byla svévolně užívala, líbala nohy jeho; a přinesenou mastí mazala, o níž s lítostí si připomínala, jak k navoňování těla svého jí plýtvala. Na to se rozhořčuje a závidí toho farisej, jenž Pána byl pozval na oběd, a nižádnou přirozenou útrpností necítě s Marií, ba i vlastní křehkosti zapomenuv, sočí na tu, již spasení čekalo, že spasit se přišla, a na Spasitele, že pomáhá, a praví sám u sebe, tajně reptaje: Zdaž on jest Žid? Zajisté kdyby byl prorokem, věci minulé i přítomné i v nepřítomnosti poznávajícím a budoucí moudře předvídajícím, věděl by, kdo neb jaká byla ta, jejíž pocty vděčně přijímá a jejíhož doteku si neoškliví. Na tyto myšlenky fariseovy odpovídaje znatel myšlení a zpytatel úmyslů Bůh pravil: *Šimone mám ti něco říci. On však farisejské obočí dle zvyku narovnávané a v srdci a srdcem mluvě, jako by žádného reptání nebyl prošeptnul, stručně odpověděl: Pověz, Pane. A Pán dí: Jeden věřitel měl dva dlužníky; jeden z nich byl dlužen pět set peněz, druhý padesát. Když neměli z čeho zaplatiti, daroval oběma. Který ho více miluje?* Na to Šimon, jako pomatený,

pleta sobě osidlo, do něhož sám se zamotá, neuváživ, že o něm jest pověděno podobenství, jehož ani stručněji, ani zřetelněji nebylo by lze vyjádřiti, dí: *Mám za to, že ten, kterému více daroval.* Jemužto Pán praví: *Právě jsi usoudil.* A tu poodvrátiv se od stolu a obrátiv se k Marii, v jejímž srdci příjemněji obědval než na stole, žádoucí svou tvář jí ukázal a nejjasnějšíma očima nejhlavněji na ni popatřil. Ale ještě dříve než na ni promluvil, na její obranu se proti fariseovi vzpřimil. Na ni sice pohlížeje, k němu však mluvě dí: *Vidíš-li tuto ženu?* A hned zpaměti a pořadem vypočítává čestné služby omytí, utření, pomazání a líbání, na jevo dáváje, že vše s největším povděkem přijal; a otevřeně vyčítaje Šimonovi, že právě týchž a podobných opominul, a úkon proti úkonu stavě, praví: *Všel jsem do domu tvého, tebou byv pozván; ty však vody z cisterny neb z řeky na nohy jsi mi nepodal,* kterážto služba dle domácího řádu prokazuje se hostům. *Tato však* uctěním od věků neslýchaným, vlastními *slzami nohy mé umyla* a utěradlem, nad něž není dražšího, *vlasy svými utřela.* *Políbení* či lásky znamení *jsi mi nedal.* *Tato však* ne jedno, ale přemnoho, neb *od té, co vešla, nepřestala líbatí nohou mých.* *Olejem hlavy mé jsi nepomazal,* což by bylo znakem oddanosti; *tato však* nikoli prostým olejem, ale *mastí* s rosou balsámovou smíšenou *pomazala nohy mé.* *Protož pravím tobě: Odpouštějí se jí hříchové mnozí;* a právem, *neboť milovala mnoho.* *Komu pak méně se odpouští, ten méně miluje;* jakkoliv Pána neméně milovati jest vázán ten, koho Bůh drží, aby do neřestí neupadl.

Toto pověděv Spasitel pozoroval, že *dal sluchu* Mariinu *radost a veselí* veliké, tím totiž, že slyšela ho vy-
počítávati a schvalovati služby, které Kristu prokázala;
větší však ještě, že poznávala, že on v darech jejích
více si libuje než v obědu Šimonovu; největší pak tím,
že zvěděla, že živoucí jiskry její lásky Bůh vidí, a že jí
míní hříchy její odpustiti. I s čilostí podivuhodnou a
slastí nevýslovnou utěšuje ji plačící a šlépěje jeho ne-
únavně líbající a praví jí: *Odpouštějí se tobě hříchové.*
Neboť zápal lásky tvé strávil rez všeho provinění tvého.
To uslyševše, pohoršili se hosté, kteří spolu s ním sto-
lovali, a počali vespolek říkati: *Kdo jest tento, že i hří-
chy odpouští?* Toť přec věcí samého Boha. Spasitel
však je, otázku tu přetřásající, ostavil sobě samým, a
obrátiv se k Marii pravil: *Víra tvá, kterouž jsi věřila,*
že dosáhneš toho, oč jsi s jistotou žádala, tebe spasila.
Jdi v pokoji.

Tímto nejblaživějším vyřčením Maria posilněna jsouc,
poklonila se Spasiteli, a radosti nevýslovné plna vy-
kročila a do svého příbytku se uchýlila, sedmitvár-
ného ducha v hrudi své nesouc; s proudem slz ne
sice potlačeným, ale zmírněným, neboť slzy, které
před tím byly slzami hořkosti ze zaslouženého trestu,
staly se slzami radosti nad udělenou milostí. *Tu řeky*
proud obveseluje mysl Mariinu, *město Boží,* tehdy *po-*
světil stanu svého Nejvyšší v ní. Od té chvíle ani du-
ševní ani tělesné chyby na ní nenalezlo místa. Od té
chvíle cudná, že nad ni nebylo cudnější. Od té chvíle
přemohla přirozenost, ba i sama sobě ustoupila. Od té
chvíle tak mravy své převrátila, že v ní byly všechny

částky dobra, žádného dílu zla. O takové Marii i věděti jest dobré i mluviti důstojno. Já však jediné to k chválám jejím přináším, že vyznávám svou nemohoucnost pověděti něco jí důstojného.

Později, když Pán Spasitel cesty konal po městech a městečkách s dvanácti Apoštoly a kázal království Boží, provázivaly ho vznešené ženy, mezi nimiž byla vyvolená přítelkyně Pána Spasitele Maří Magdalena a Johanna a Susanna a mnoho jiných, kteréž posluhovaly ze svého jmění Pánu a apoštolům v jich potřebách, s podivuhodným nadšením a horlivou zbožností, opětující vroucí oddaností dobrodiní od něho přijatá. Bylť je vyléčil od duchů zlých a od nemocí. K dceři knížete Jaira dvanáctileté promluviv *Talitha kumi*, probudil mrtvou, a kázal, by jí dali jísti. Syrofeničanky víru přijímaje, dceru její od ďábelstva očistil. Ženu krvotokem trpící dotknutím řázně roucha uzdravil a víru její mocně doporučil. Byla to žena z Césareje Filipovy a slula Marta. „Dům její viděti tam podnes. Před jeho vraty, na místě poněkud vyvýšeném stojí podstavec a na něm zříti jest sochu téže ženy, jakoby na kolena schýlené a dlaně prosebně vztahující, z mědi ulitou; u ní pak stojí druhá socha měděná, v podobě muže, v říze krásně splývající, pravici ženě podávajícího. U nohou této sochy rodí se z podstavce jakási bylina nového druhu, jež vyrůstává až k lemu řízy onoho roucha kovového. Když bylina doroste, až se ho svým vrcholkem dotkne, nabývá z toho sil k zahánění všech nemocí a neduhů, jež nepatrným douškem smočené této léčivé traviny se zaženou; nemá však docela žádné moci, utrhne-li se, dokud ještě nedorostla té výše, až by se dotkla kovové řázně. Socha ta byla prý vytvořena k podobě tváře Pána Ježíše Krista. A není divu, chtěla-li za dobrodiní, jichž se jí od Spasitele dostalo, ona žena jakoby dar pamětní

věnovati. To až do dneška, byť z obyčeje pohanského, křesťané bez rozdílu zachovávají a tak uctívají ty, které úctyhodnými uznali. Neboť památnosti předků zachovávati pro paměť potomků, oněch úcty, těchto lásky jest znamením.“ (Euseb. Hist. církevní.)

Touž dobou Spasitel v Galileji na hoře Tábor se proměnil. A *když se naplňovali dnové putování jeho, upevnil tvář svou, aby šel do Jerusaléma*, směřuje s myslí neotřesenou na místo, kdež trpěti sobě ustanovil. A když šel, vešel do jednoho městečka, a to do městečka Magdala, známého jménem i jménem Marie Magdalské. Tam Marta přijala ho pohostinu a dle všech tužeb srdce svého vzácné pohoštění a bohaté hody uchystala. Bylo pak s Pánem Spasitelem dvanáct apoštolův a sedmdesáte dvě učeníků a vznešených žen množství. Než zatím co Marta pílila toho, čeho péče o domácnost vyžadovala, přesvatá sestra její zvolila raději u nohou Spasitelových seděti, a naslouchati slovu jeho, nežli uleviti sestře, o hojné obsloužení pečující. Proto přistoupí Marta před Spasitele a dí: *Pane, nemáš-li o to péče, že sestra má nechala mne samu sloužiti? Rci jí tedy, ať mi pomůže*. Maria slyšíc to neodpověděla stěžující si sestře, ale obhajbu svou svěřila Spasiteli, který už s libostí okoušel hostiny jejího nazírání. *Pod stínem, řkouc, toho, jehož si žádám, sedím, a ovoce úst jeho sladké hrdlu mému. Toto přemítám v srdci mém, protože doufati budu*. A odpovídaje Spasitel řekl: *Marto, Marto, pečlivájsi*. Opakování jména jest znamením lásky. Neboť i ji pro almužny zbožné činnosti, jako Marii pro horlivost v rozjímání neobyčejnou náklonností miloval. *Pečlivájsi*, pravil, pilně si hledíc domácnosti, *a rmoutíš se o věci mnohé, nemocným a stísněným potřebné. Ale přede vším ostatním jednoho jest potřebí: k Bohu trvale přilnouti. Toť nejlepší stránka*. Tu sestra tvá, *Maria vyvolila a nebude odňata od ní*, jejížto kontemplace, láska

a touha zde již se počaly a nikdy neustanou, ba právě v nebesích se posléze dovrší. Tak pravil a přisedl za stůl, a rovněž dvanácte Apoštolův a Sedmdesáte a nábožné ženy. Přisluhovala štědrou rukou, po svém obyčeji, Marta, přebлаžená; i hospodyně jejího domu a výborná žena Marcella, a Susanna a Johanna, jejíž muž byl komorníkem a správcem říše Antipovy, tetrarchy galilejského.

Od té doby Spasitel často, procházeje města a kraje galilejské, opět a opět se vracíval do Magdala; a Marta i Maria hostily ho s jeho přešťastnou družinou; a sloužily mu sestry ochotně, s duchem obětovným, ve všech potřebách ze svého jmění. A když někdy, jak toho péče o dům žádala, zůstávaly doma, a Pán příliš daleko kázal, posílávaly za Spasitelem a jeho učeníky sluhy se vším, čeho mohly poskytnouti; a to také bylo svěřováno jednomu ze dvanácti, Skariotskému; on jsa pokladníkem Páně nosil, co se jim posílalo, a kradmo a tajně odnášel. — Jednoho pak dne, když Spasitel uzdravil ďáblem posedlého, jenž zároveň byl slep a něm, a zástupové se v podivu sbíhali a chvály Bohu provolávali, a toliko Fariseové se posmívali a zpupně tvrdili, že to mocí Belzebubovou bylo způsobeno, ač Spasitel správně dokazoval, že prstem Božím ďábly vymítá, přišla tam se svými Sestrami a příbuznými Nebes Královna, aby Syna Božího Spasitele uzřela a s ním promluvila. A tu když k němu skrze zástup nemohli se dostat, povstal kdosi, jenž ve dveřích stál, a praví Spasiteli, ne maně nebo prostě, ale úskočně, zkoumaje, zda duchovního díla více si cení než těla a krve: *Hle, matka tvá a bratři tvoji venku stojí hledající tebe.* Spasitel slyše to nepohnul se a nevyšel, děláje se, jako by matky neznal, nikoliv aby matku zapřel, ale aby náležitě odpověděl úskočníku, i praví: *Kdo jest matka má a kdož jsou bratři moji?* A vztahuje ruku na učeníky: *Hle, vece, matka má a bratři moji,* pomazáním zvláštním; *neboť kdo, v obojím pohlaví, činí vůli Otce mého, jenž v nebesích jest, tenť bratr můj a sestra má i matka má.* Plodíť mne, kdo srdci

poslouchajícímu káže mne; matkou mou se stává ten, jehož hlasem láska ke mě se v jiných rodí. Těmto slovům zaradovalo se množství mužův a žen věřících. Byla tam s ostatními ženami nábožnými, kteréž sloužily Spasiteli, též Marcella, o níž výše jsme se zmínili, blažené Marty hospodyně a společnice, žena veliké zbožnosti a víry. Ta podivnou upřímností věříc ve Spasitelovo Vtělení a podivuhodnou důvěrou doufajíc, k zahanbení tupících knížat a fariseův, kteří se přibližovali, *pozdvihši hlasu ze zástupu řekla Spasiteli: Blažený život, který tebe nosil, který tobě, v těle chtějícímu se zroditi, semennou hmotou těla svého posloužil; a blaženy prsy, které tě kojily a z téhož semenného zdroje těla svého tobě k výživě mléka poskytly. Spasitel jí však odvětil: Netoliko, jak ty tvrdíš, blažena jest matka, která mne, Slovo Boží, ze svého těla zrodila, kteráž mne svým mlékem kojila, ale ovšem blaženi, kteříž slyší, přijímají a počínají Slovo Boží v lůně mysli své, jemu jakožto daru milostí se těší a zrozené skrze víru símě Slova prsy naděje a lásky kojí a ostříhají ho.*

A dne čtvrtého slavnosti stánků Ježíš vstoupil do chrámu a učil. Na večer pak vyšel s učeníky, vstoupil na horu Olivetskou a ubíral se do Bethanie, městečka Mariina a Martina, kdež byl Lazar, přítel jeho, u něhož byl pohostinu. Od toho času totiž, co jeho důvěrné náklonnosti si zasloužili, též hostem ho opět a opět mívali, jak v Magdalu, městě galilejském, tak v Bethanii za Jordánem, tak v Judsku v Bethanii poblíž Jerusalema. Ó vpravdě šťastní a přeblažení, kteří takového hosta si zasloužili, krmíce Chléb andělský, který sám je krmil! Osmého pak dne stánků odešel z Bethanie, Spasitel *přišel na úsvitě do chrámu, a všecek lid sešel se k němu, a on sedě učil je.* A ač se snad zdá, že vybočujeme, přece stručně povíme, jak milosrdně a jak prozřetelně jistou ženu hříšnici z nebezpečí smrti vysvobodil. Líbil se lidu Spasitel převelice, poněvadž milosrdenství doporučoval a laskavost. Fariseové však stále nástrahy mu činili a záviděli mu, protože hříšníky přijímal. A hledající pochyty z úst jeho něco, zač by ho právem tupiti neb odsouditi náleželo, *přivedli mu ženu tehdy v cizoložství dopadenou*, řkouce sobě vespolek: Zkoušejme ho ze spravedlnosti, bude-li proti ní mluvit jakožto milosrdenství hlasatel. Řekne-li, že kamenovati jest cizoložnici, lid zhrzí naukou jeho, proti níž vydal nález. Řekne-li, že propustiti, vzkřikneme: Nepřítel zákona, odpůrce Mojžíšův, protivník Boží, hoden jest smrti a s cizoložnicí budiž kamenován. A přistupující pravili: *Mistře, tato žena právě dopadena byla v cizoložství: v Zákoně pak Mojžíš nám přikázal takovou ukamenovati; ty tedy co pravíš?* Na to Moudrost Boží, Bůh, ne-

usoudil hned ani hned neodpověděl; ale jak seděl, s odvrácenou tváří *schýliv se, prstem psal na zemi* — hříchy oněch, kteří na hříšnici žalovali. Vlastních totiž hříchů, aby je napsal, neměl. Tím dal nám Spasitel přeužitečný příklad, když o něčích zlých skutcích uslyšíme, abychom ihned nesoudili, ale napřed prstem rozeznání sami sebe rozebrali, zdali snad v podobné nebo horší ještě jsme neupadli nebo padnouti bychom nemohli. Zatím fariseové doléhali, ptajíce se na jeho soud, již se štouchajíce, již se chechtajíce, že nijak nemůže uniknouti, sice by proti spravedlnosti nebo proti milosrdenství soudil. Ale *není moudrosti, není opatrnosti. Není rady proti Hospodinu*. Vzpřímil se tedy Kristus, aby vyřkl svůj soud: poučuje tak, že přími mají býti, kdož odsuzovati chtějí vinné; *vzpřímil se*, a zachovav milosrdenství, usoudil spravedlnost: *Kdo z vás jest bez hříchu, první vrz na ni kámen*. Tak vyřknuv opatrně soud, *znovu se schýlil a psal na zemi*, tvář jinam obraceje aby farišem volno bylo vyjíti; věda o nich, že tu chvíli raději by co nejdále se viděli, než aby se ještě tázali. A též nás tím učí, když vyřknuv soud opět se sklání a píše, abychom nejen před tím, než soudíme, ale po vyřčení soudu s chvěním pokorně zpytovali svědomí, zdali snad sami jsme horšího rozsudku nezasloužili. Oni odešli, oděni *jako pláštěm zahanbením*. I *zůstali* milosrdenství a bída *státi uprostřed*. Posléze *vzpřímil se* Spasitel, aby vyslovil soud milosrdenství, jako prve vzpřímen vyslovil soud spravedlnosti. *Ženo*, pravil, *kde jsou ti, kteří na tě žalovali? Zahnal jsem je snad? Nikdo tě neodsoudil?* A ona pravila: *Nikdo, Pane*, neboť nikdo z nich bez hříchu; ale ty, jenž jediný jsi bez hříchu, chceš-li, můžeš mne odsouditi. Díjí Spasitel: *Nikdo? Ani já tebe neodsoudím za minulé. Jdi*, střež se budoucích, *a nehřeš již*.

Prostřed pak zimy, dne patnáctého měsíce kasleu, bylo posvícení v Jerusalémě, a Spasitel chodil v chrámě sloupovým Šalomounovým, a když tam kázal a řekl: *Já a Otec jedno jsme, Židé chopili se kamení, aby ho ukamenovali.* On však ušel z rukou jejich a odešel opět za Jordán do Bethanie Galilejské, městečka Mariina a Martina, kdež Jan byl nejdříve křtil; a zůstal tam. Zatím, hle, přítel jeho Lazar onemocněl v Bethanii Judské, městečku to rovněž Mariinu a Martinu, sester jeho. Poslaly tedy sestry jeho za Jordán k Spasiteli do Bethanie vzkazující mu: *Hle, ten, kterého miluješ, nemocen jest.* Stačí, řkou sobě, oznámiti milovanému o chorobě milovaného; přítelem naším jest, Lazara miluje a nesnadno opustí toho, kterého sladce miluje. Spasitel slyše to dí: *Nemoc ta k zázraku bude, nikoli k smrti; ale pro slávu Boží, aby oslaven byl skrze ni Syn Boží.* Milovalť Ježíš Martu i sestru její Marii i Lazara. On churav, ony smutny, všickni tři milovaní. Ale kým milovaní? Miloval je Ježíš, chorých spasitel, ba i mrtvých křísitel a smutných těšitel. *Milovalť Ježíš Martu i sestru její Marii i Lazara.* Ó šťastný a slavný to rod! Ačkoliv ovšem dí Pravda: *Já milující mne miluji,* zřídka přece najdou se v Písmech věrní, kteří by byli zvláště jmény označeni jakožto Pánem milovaní. Spasitel tedy uslyšev, že Lazar jest nemocen, meškal jíti; meškal přispěti, chtěje učiniti, aby se ze smrti vrátil. A zůstal, kdež tehdy byl, v Bethanii Galilejské, dva dni, takže tam prodlel čtyři dni. Zatím hrozná zimnice šířila tělo Lazarovo. Lékaři nic nemohli, léky nic nepomáhaly; žádné naděje tedy chorému nezbývalo, leč aby Pán chtěl ho vyléčiti. Sedají u lože

mladého muže sestry, příchod Kristův slibující, jedovatý dech vydechujícímu uzdravení připovídají. Posléze silnou horkostí vyschla vlhkost prsou a duch životní mizel. Oplakávají mládence v rouchách roztržených svaté sestry; objímajíce zesnulého, lehají na mrtvolu. Bylo zříti líce krví podlité, oči pláčem ztemnělé, ovzduší plné lkání smutečního. Posléze vystrojen pohřeb, v slavném průvodu vynášejí tělo; zavřen jest jakýmsi mramorem Lazar, a slzami smáčejí kámen, jímž jest zavřen. A poněvadž byl rodu vznešeného a ještě vznešenějších mravů, v skutcích bezúhonný, v slově opatrný, ruky štědré, ducha šlechetného, přicházeli do Bethanie nejurozenější z Jerusáléma, potěšit ho, a ti též přišli účastnit se jeho pohřbu.

Zatím Spasitel po dvou dnech řekl dvanácti učeníkům svým: *Pojďme zase do Judska*. Apoštolové poděšeni radili Pánu, aby neumíral, kterýž byl přišel umřít; aby i sami nezemřeli. *Rabbi*, pravili, *nyní hledali tě Židé kamenovati a zase tam jdeš?* Odpověděl Ježíš: *Není-liž dvanáct hodin za den? Chodí-li kdo v noci, urazí se, poněvadž světla světa není při něm; chodí-li však ve dne, neurazí se, poněvadž světlo tohoto světa vidí.* Já jsem den, já jsem světlo světa, vy dvanácte hodin; mně jest předcházeti, vám provázeti, jako hodiny provázejí den. Nechte mne tedy trpěti, nedávejte mi rady, ale následujte mne, nechcete-li se uraziti. Toto pověděl, potom dí jim: *Lazar přítel náš spí, ale jdu, abych ho ze sna probudil.* Načež odpověděli učeníci dle toho, jak pochopili: *Pane, spí-li, zdráv bude.* Býváť spánek nemocných známkou uzdravení. Byl pak Ježíš pověděl o smrti jeho; oni však se domnívali, že o spánku snovém mluví. I řekl jim tedy Ježíš zjevně: *Lazar umřel jest; a raduji se pro vás, abyste věřili, že nic mne není tajno; neboť nebyl jsem tam, a přece vím, že umřel; ale pojďme k němu.* Tu řekl Tomáš k spoluúčeníkům svým: *Pojďmež i my a umřeme s ním.* Hle, pravá vašeň milujících, buď s ním žíti, nebo s ním umříti. Kristus přišel a našel ho, an již čtyři dni byl v hrobě. Byla pak Bethanie nedaleko Jerusalema, asi patnáct honů, dvě míle bez honu; a mnozí z Židů byli přišli k Marii a Martě, aby je potěšili nad ztrátou bratra. Marta tedy jakmile zaslechla, že Ježíš přišel, vyšla mu vstříc; Maria však seděla doma. I řekla Marta k Ježíšovi: *Pane, kdybys býval byl zde, bratr můj nebyl by umřel; ale i nyní vím,*

že čehokoli požádáš od Boha, dá tobě Bůh; a vím, že ho můžeš uskřísiti, chceš-li; ale to tvé zůstavuji vůli; nežádám, abys uskřísil, poněvadž se neodvažuji, poněvadž nevím, prospívá-li mu, aby byl vzkříšen. Praví jí Ježíš: Vstane zase bratr tvůj. Dí jemu Marta: Víím, že zase vstane, při vzkříšení obecném, v den nejposlednější. Dí jí Ježíš: Já jsem vzkříšení a život. Protože jsem život, skrze mne vstane; skrze mne vstane tehdy, a chci-li i nyní. Kdo věří ve mne, v život, byť i umřel tělem, živ bude životem, jako živ jest Abraham, Izák a Jakob, jichžto jsem Bohem jakožto živých. Věřící ve mne i zemřev, živ jest; nevěřící ve mne i živ jsa mrtev jest. A každý, kdo pokud žije v těle, věří ve mne, třebas na čas umírá dle těla, nezemře na věky, neboť živ bude zatím duší, dokud tělem nevstane. A to pověděv dodal: Věříš tomu? Znaje víru Martinu, žádal si vyznání jejího; srdcem totiž věří se k spravedlnosti, ústy však vyznání se děje k spasení. Ona dí jemu: Ovšem, Pane, já jsem uvěřila, že ty jsi Kristus, Syn Boha živého, jenž jsi k spasení světa na tento svět přišel.

Po těchto slovech Marta odešla a zavolala sestry své ztlumeným hlasem řkouc: *Mistr tu jest a volá tě.* V těchto slovech se ukazuje, že Pán Marii dal zavolati, o čemž Jan pomlčel, zachovávaje stručnost vypravování a naznačuje toliko, kdy neb kterak zavolal Marie. Maria tedy, jakmile uslyšela, že Pán se po ní ptá, rychle vstala a šla za ním. Nebyl přišel ještě do městečka, nýbrž byl dosud na tom místě, kde se s ním potkala Marta. Židé pak, kteří byli s ní v domě a těšili ji, uzřevše, že Maria rychle vstala a vyšla, domnívali se, že spěchá ven, aby žalu svému úlevy v pláči našla, i následovali ji řkouce: *Jde ke hrobu, aby tam plakala.* Když tedy Maria přišla tam, kdež byl Ježíš, uzřevši jej padla mu k nohám se slovy: *Pane, kdybys ty býval byl zde, nebyl by umřel bratr můj,* neboť za tvé přítomnosti nijaká nikdy nemoc neopovážila se ukázati u těch, u nichž Život navykl si hostovati. Ježíš tedy vida Marii plačící, i Židy, kteří byli přišli s ní, plačící, *pohnul se v duchu a zkormoutil se;* poněvadž chtěl a kdy chtěl, neb jiný ho zkormoutiti nemohl. Ale i dnes, když hříšník rozvažuje, jakých dobrodiní Božích od Boha se mu dostalo a jakými zly se za ně Bohu odplatil, pohne se v duchu, bodán jest lítostí a zkormoucen. Pohne se totiž víra v člověku, když se viní z hříchů; Kristus pohne se v něm, Kristus zkormoucen jest, poněvadž víra z Krista, Kristus v srdci jest. *I řekl Ježíš: Kde jste ho položili? Řkou jemu: Pane, pojď a viz. I zaplakal Ježíš.* Ó nesmírné vroucnosti zánícení! Veliké lásky důkaz! Neocenitelné důvěrnosti známka! Kdo by oceniti dovedl vzájemnou onu lásku, jež tehdy mezi Pánem Spasitelem a jeho přítelkyní ho-

řela, jejímžto znamením vidíme přesladký onen žár slz!
Věřím opravdově, že láska ta všemu lidskému, ba i an-
dělskému stvoření jest nepochopitelná. *I zaplakal Ježíš.*
Ó slzy úcty nejhodnější a kterých bez slz nemožno jme-
novati, slzy Syna Božího, které z nejčistších zornic jeho
skanuly, které nejjasnější tvář jeho zrosily, když vida
Marii, ona pláče, pohnul se v duchu a zkormoutil se.
*I zaplakal Ježíš. Milovalť Ježíš Martu i sestru její Marii
i Lazara. Řekli tedy Židé: Hle, jak miloval ho. Někteří
pak z nich řekli: Nemohl on, který otevřel oči slepého
od narození, učiniti, aby tento neumřel? Mohl, ale ne-
chtěl; neboť více jest mrtvého vzkřísiti než nemocného
uzdraviti.*

Ježíš tedy, opět se pohnuv v sobě, šel ku hrobu. Kéz pohne se i v tobě, kdožkoli jsi tížen hříšným návykem, chceš-li znovu ožítí. Byla to jeskyně a kámen ležel na ní. I dí Ježíš: Odvalte kámen. Dí jemu Marta: Pane, již zapáchá, čtyři dni jest v hrobě. Dí jí Ježíš: Neřekl-liž jsem tobě, že budeš-li věřiti, uzříš slávu Boží? A co jest slávou Boží? Že kde se rozhojnil hřích, nad něj rozhojnila se milost; a že ta více miluje, které více se odpouští. — Odvalili tedy kámen. Ježíš pak pozdvihnuv oči vzhůru řekl: Otče, děkuji tobě, že jsi mne slyšel. Však já jsem věděl, že vždycky mne slyšíš, ale pro zástup, který kolem stojí, řekl jsem to, aby uvěřili, že ty jsi mne poslal. To pověděv, hlasem velikým zvolal. Hlasem velikým zvolal, neboť nesnadno vstává, koho těžké břímě zlého návyku tlačí. A u Zachariáše nepravost sedí na hřivně olova. Proto hlasem velikým zvolal, proto pohnul se, proto zkormoutil se, proto zaplakal. I dí: Lazare, pojď ven! I ihned vyšel, kterýž byl umřel, obvázan na ruku i na nohou; a tvář jeho byla šátkem obvázána. Tak, tak hříšník jest svázán v temnotách vnitřních zatvrzením mysli; a v temnotách zevnitřních bude budoucím zatracením. Ale toho, jehož prve Kristus sám od pouta smrti uvnitř rozvázal, nyní apoštolům zevně rozvázati velel. I řekl jim: rozvažte jej a nechte, ať odejde. Jáť jsem řekl: Bohové jste, a: Bohům nebudeš utrhati: a: Otrocka, aby svobodným se stal přivedeš před bohy. Mýlí se tedy ti, kteříž odpouštění hříchův tak samému Bohu přičítají, že upírají, by podíl v tom mohl míti člověk. A proti Božímu zakazu bohům utrhají, kdož jim moc Bohem danou berou. Sám Bůh dobrý jest; sám

Bůh *činí divy, sám Bůh hříchy odpouští*; bez Boha nikdo dobrý, bez Boha nikdo nečiní divů, bez Boha nikdo nemůže hříchův odpouštět. Nikdo dobrý, leč sám Bůh; nikdo nečiní divů, leč sám Bůh; nikdo nemůže odpustiti hříchův, leč sám Bůh. Lže tedy, kdo praví o spravedlivém Josefovi: *Muž dobrý a spravedlivý*; kdo o muži blahoslaveném: *Činil divy v životě svém*, neb Kristus, jenž praví: *Kterýmkoliv odpustíte hříchy, odpouštějí se jim?* Nikoliv. Neb sám Bůh činí, co skrze něj člověk činí; neb mnohem lépe a správněji: člověk vykonává, co skrze něj činí Bůh. Neřeklť Bůh Petrovi: Co rozvázáno bude na nebi dříve, ty potom rozvážeš na zemi, nýbrž obráceně. Rozsouzení Petrovo nepředchází, nýbrž následuje po rozsouzení nebe. Není tedy ničím jiným, když Pán dá člověku moc odpouštět hříchy, nežli že sám Bůh skrze člověka hříchy odpouští. Když tedy člověk hříchů svých opravdově lituje, přece však k zpovědi přistoupení nemůže, směle prohlašuji, že Kněz svrchovaný plní s ním, čeho smrtelný nemohl; a jisto, že u Pána učiněno jest, co člověk sice opravdově chtěl, ale vykonati nemohl; nevyhnul-li se ovšem zpovědi s pohrdáním, nýbrž zabránily-li mu v tom překážky.

Tu mnozí ze Židů, kteříž byli přišli k Marii a viděli, co učinil Ježíš, uvěřili v něj. Někteří však z nich odešli k fariseům a řekli jim, jaké věci učinil Ježíš. Svolali tedy velekněží a fariseové veleradu, v nížto Kaifáš velekněz prorokoval, že třeba, by Ježíš umřel za národ židovský. Od toho dne tedy, a dozajista i dříve, ale od té doby určitě, pomýšleli, aby ho usmrtili. Ježíš však nechodil zjevně mezi Židy, ale odešel do krajiny poblíž pouště, do města, které slove Efrem; a tam dlel s učeníky svými. Blízko pak byla Veliká noc, den sváteční židovský. I vydali velekněží rozkaz, aby zví-li kdo, kde jest Ježíš, oznámil to, aby ho jali. Ježíš však věda, že se spikli proti němu, vrátil se do Bethanie u Jerusalema, jako beránek ku zžertvení, šest dní před Velikou nocí, nastávajícího pátku, dne šestého po neděli, maje býti obětován, v hodinu šestou ukřižován, jenž v šesti dnech vše byl stvořil, šestého dne člověka vzdělal, jenž v šestém věku na vykoupení člověka byl přišel. Byl tehdy slavný den sobotní, i ustrojili mu hostinu tam v domě u Šimona malomocného, kteréhož byl už dříve od malomocenství očistil. Seděli tedy za stolem Ježíš a dvanácte apoštolův a mnozí, kteří se byli sešli. A Lazar byl jedním ze stolujících s ním, aby se dokázalo, že není přízrakem, ale opravdu živým. I Marta ovšem přebílená jak obyčejně přisluhovala u stolů, s tváří veselou a duchem šlechetným. Maria však Magdalena, ze všech služebnic Kristových nejpřednější, nezapomněla svého, ale horlivost nesmírná a zápal lásky ke Kristu nedopřávaly jí odpočinouti: vzala libru drahé masti a přistoupivši k Spasiteli, s nejvyšší úctou pomazala nohy jeho,

jak ležel opřen za stolem. Byla pak to mast pravá, věrná, ne s podobnými bylinami nebo kořínky smíchaná, jako míchávají balsámníci, klamajíce barvou i vůní kupující. A byla připravena z nardu, aromatického keře, jenž voní citem nebo cypřišem a kořen má těžký a tlustý, a křehký, byť dužnatý, ostré chuti, a listí drobné a husté; též klasnatá byla ona mast, neb konečky nardu tříští se v osiny, a balsámníci dávají do masti zároveň i klasy a listí. Nebyla tedy mast Marie, balsámnice Kristovy, toliko z kořene nardového připravena, ale aby vzácnější byla, přidáním klasů i listí jeho zvýšena byla její vůně i síla. Nard totiž jest z balsámů nejpřednější; vzácná byla tudíž ona mast, indická, nad níž není vzácnější, a nohou i hlavy Páně důstojná, jak tři evangelisté dosvědčují, Matouš, Marek a Jan. Vylivši posléze na nohy Spasitelovy drahocenný nard, pomazala je, dlaňemi i prsty kolem dokola mast roztírajíc, a na konec vlasy svými, jichž skvělost dodávala jí krásy, přeněžně je ovinula, a k prsům i ústům je tisknouc přesladce osušila; a dlouho a dlouho objímajíc je hýčkala se s nimi, než je pustila.

Malá však jest u Pána Spasitele tato důvěrnost prvo-slůžebnice jeho proti následujícímu. Pomazavši nohy, s duchem zaníceným ohněm nesmírné lásky, kterou v ní rozněcoval ten, jemuž posluhovala, a důvěry si dodávajíc ze zrozené již důvěrnosti a osmělena byvši Bohem, poněvadž asi, neklamuli se, vícekrát byla připuštěna, aby se poklonila Spasiteli a přistoupila uctivě k jeho svatosvaté hlavě, Andělům i Archandělům, Knížectvům i Mocnostem úctyhodné. A prsty rozčesavši kštici Boha všemohoucího, rozbila alabastr a vylila ostatek nardu na téměř Syna Božího. Potom vlasy rukama potřevši, na kadeře mu ho nakapala, a posvátnou rozplývající se mast až k čelu a spánkům i okrajům krku přejemnými prsty balsámnice vznešená přepečlivě rozetřela. Tak vyplnila Maria skutky svaté oddanosti, co král Šalomoun kdysi byl na ni pěl v Písních lásky: *Když stoloval, nard můj vydal vůni svou.* Jak líbezně tehdy voněly vlasy, ruce i rty Mariiny z doteku nohou Kristových, jehož *vůně mastí nade všecka aromata.* Neb i *dům naplněn jest vůní masti*; a svět zvěstí o skutku tom. Jak tehdy oplývala mysl Mariina milostnými dary Ducha Svatého, kdy jí *shůry dáno bylo od Otce světla*/ takové požívati přízně Syna Božího! Jak mila posléze byla Synu Boha všemohoucího Mariina oddanost, jak sladka láska, jak příjemna služba, to dosvědčují Evangelisté, kteříž praví, že Jidáš Skarioth se pohoršil, když cítil jak sladce dýchaly nohy i hlava Pána Spasitele balsámem pozůstalým na nich, a duchem i hlasem zrádcovským zvolal: *K čemu ztráta tato? Mohlať se mast tato draho prodati a dáti chudým.* A osopoval

se na Marii, aby se naplnilo na něm, co praví David: *Hříšník uzří a hněvati se bude, zuby svými skřípěti bude a chřadnouti bude.* Pln byl *ďábelstva poledního*, jakož i *díla chodícího po tmě*, kterýžto vášně svého lakomství péčí o chudé zastíral. Nepravilť toho, že by mu šlo o chudé, ale že zloděj byl a skladníkem jsa Páně to, co Spasiteli posílali, jako služebník nosil a jako zloděj odnášel. Nechtěl už déle Pán trpěti skřípění zrádcova, ale přece nekáral ho z lakomství, avšak milovníci a balsamovnici svou tím většími chválami zahrnuje, a naznačuje, že za kratičko umře řekl: *Nechť jí, by ke dni pohřbu mého to uchovala*, tajně dávaje na jevo, že předom ví, jak Maria s vonnými mastmi zanedlouho přijde pomazat těla jeho. A ač toho nenaplnila skutkem, naplnila to vroucností, neboť chceš-li něco a nemůžeš-li toho, Bůh to za učiněné počítá. Byly pak oči všech, kteří byli v hodovní síni, v úžasu, a duchové upjatí na Marii, podivujíce se její důvěrnosti a tělesnosti, vůni nardu vdechujíce, milování a oddanost schvalujíce. Někteří z nich účinkem řečí Jidášových pohoršili se na ni, ne sice tím duchem, kterým on, ale prostým pohledem, z péče o chudé, i pravili: *Proč se mast tato neprodala za tři sta denárův a nedalo se chudým?* Tu však vzepřel se jim Spasitel řka: *Nechte jí! proč jí obtížní jste? Dobrý skutek vykonala na mně, neboť chudé vždycky budete míti s sebou, a kdykoli budete chtíti, můžete jim dobře činiti; mne však vždycky nebudete míti. Co měla tato, učinila; předom pomazala hlavu mou k pohřbu; k pohřbení mému učinila, vylivši tuto mast na tělo mé a službu pohřební už nyní mi prokazujíc. Amen pravím vám, kdekoliv kázáno bude Evangelium toto po všem světě, vypravovati se bude, že to učinila mně Maria na její památku.*

Tu zvědělo množství Židů, že Ježíš jest v Bethanii, a zvědavostí, nikoli láskou puzeni přišli tam, *ne pro Ježíše, ale aby spatřili Lazara, kteréhož vzkřísil Ježíš*. Pomýšlela pak knížata kněžská, aby i Lazara usmrtili; neboť pro něj mnozí ze Židův odcházeli a věřili v Ježíše; jako by nemohl vzkřísiti usmrčeného, on, kterýž vzkřísil čtyři dni pohřbeného. Na druhý den Spasitel jeda na oslátku s ratolestmi palmovými a chvalami zástupů, bral se s hory Olivetské, a vida město zplakal nad ním. A vkročiv do města šel do chrámu a vyhnal odtud penězoměnce a kupce, slepé a kulhavé léčil a s velekněžími se hádal. A po tolika slzách prolitých nad městem, jež mělo zahynouti, na znamení duše záhubě v šanc vydané; po tolika chválách zástupů, volajících: *Hosanna synu Davidovu!* po skvělém průvodu lidu prostírajícího roucha, květy a ratolesti na cestu; po tolika zázracích; po tom, kdy všickni uzřeli oblesk božství na jeho tváři, před nímž strachem rozprchli se prodavači; a posléze po dlouhých rozmluvách a učení nenalezl, kde by hlavu sklonil, mezi tolika lidstvem, jež se ke dni svátečnímu bylo sešlo. A rozhlédnuv se po všech, zda by ho někdo pozval na nocleh, an už byl večer, tak byl chud a tak nikdy nikomu se nechtěl zalichotiti, že v tak velikém městě nenašel noclehu, nenašel příbytku, i vyšel se dvanácti apoštoly na horu Olivetskou, aby útulek, jehož se mu v Jerusalemě nedostalo, měl v Bethanii u blaženého Lazara a sester jeho. A druhého dne vyšed zlačněl, sám tak chtěje; a vida u cesty fíkovník, šel k němu hledaje, nalezl-li by na něm nějaké ovoce. Ale nenacházeje než listí, zlořečil mu řka: *Nikdy ne-*

rodiž se z tebe ovoce na věky! A byl po celý den v chrámě, uče. Když se chýlilo k večeru, vrátil se do Bethanie k Martě a Marii. Ráno v úterý znovu šel do města a apoštolové s ním, a viděli, aj! fík, jemuž byl zlořečil, uschl. I učil Spasitel apoštoly tímto příkladem modliti se a důvěru míti, že dosáhnou, začkoli s důvěrou budou prositi, byť i hory přenéstí chtěli. A na večer zase opustil město a šel do přátelského svého útulku. Ve středu pak za svítání do chrámu se odebrav, mnoho svým apoštolům mluvil o konci světa, zatím co Jidáš Skarioth smlouval se s velekněžími, že jim zradí Ježíše. Dovršil pak Pán Ježíš řeči onoho dne, takto řka učeníkům svým: *Víte, že po těchto dvou dnech (což jest po zítřku) Veliká noc bude, Pascha, beránka obrazného, a tu již pravý Beránek, Syn člověka vydán bude, aby třetího dne byl ukřižován.* Tak řekl; a když zase nastal večer, odešel z chrámu a vrátil se do Bethanie, aby naposled byl hostem u svých služebníků a přátel Lazara, Marie a Marty, po způsobu *koloucha jeleního*, jenž kamkoli dnem se zatoulá, s večerem k starému vrací se doupěti. Tak Spasitel i před utrpením svým i před nanebevstoupením do Bethanie zašel, do domu poslušnosti, naznačuje, že na svých přátelích nade vše hledá poslušnosti.

Prvního pak dne Přesnic, ve čtvrtek, s nejmilejšími hostiteli svými Lazarem, Marií a Martou naposled se rozloučiv a na večer večeri učinil v Jerusalemě se svými dvanácti učeníky. Byla to ona večere slavná, večere blažená, při níž svým apoštolům nohy myl, z chleba a vína Tělo své a Krev učinil. V zápětí po ní následovalo zrazení a umučení Spasitelovo. Zradil ho políbením jeden z jeho apoštolů v zahradě za potokem Cedronem, kohortě a pochopům nejvyšších kněží, které přivedl se svítilnami, pochodněmi a zbraněmi. A když ho spoutaného odváděli, učeníci jeho opustivše ho, všickni se rozprchli. Oddanost však Maří Magdaleny neochabla. Tehdy ke kůži, ano stráveno bylo maso, přilnula kost Spasitelova, neb tehdy, kdy Jidáš zradil, Petr zapřel a deset apoštolův uteklo, Maří Magdalenu stále nacházela u sebe statečnost Vykupitelova. Kdo vyjádřil by bolest jejího srdce a mysli hořkost? Žárem dmuly se bránice její, když patřila, kterak miláček její jest políbením zrazován, řetězy poután a k paláci velekněze Annáše odváděn; a tam obžalován, dotazován, souzen, smrti hodným vykřikován, uplván, poličkován, a jak mu oči zastírali, pěstmi ho bili a rouhali se mu. Kdo by vyličil nářky Mariiny a slzy, jimiž provázela miláčka svého od domu nejvyššího kněze k soudnímu domu vladaře Pontského a dále od domu vladařova k paláci krále Herodesa? Kdo by vyložil štkání Mariino a rozličné bédování, v němž se ztápěla, když byl u Herodesa od velekněží žalován, králem vyptáván, od vojáků tupen, rotou posmíván a rouchem bílým oděn k výslechu k vladaři zpět posílán? Kdo bez slz mohl by připomínati slzy

Mariiny, jež v proudech prolévala, když viděla, jak stál před tribunály, jak žalován jsa mlčel, jak velekněží vytrvale žalovali, vladař pořád se vymlouval a o jeho osvobození pracoval, jeho nevinnost všelijak dokazoval a přemnoha prosbami usiloval, aby aspoň z úcty ke dni velikonočnímu byl propuštěn; ale jak velekněží odpovali, za lotra Barabáše prosby předkládali a o Ježíši: Ukřižuj, ukřižuj, vykřikovali? A bolest Mariina se obnovila, když viděla, jak Pána jejího svlékají, k sloupu přivazují a důtkami po celém těle drásají; což i ten sloup sám dosvědčuje, k němuž Pán byl přivázán, kterýžto podnes dívajícím se naň jisté známky krve Páně ukazuje. A zármutek Mariin a hořkost mysli řeřavěly, když Pilát usoudil podle přání velekněží a vojáci celou kohortu svolali, Kristu v rouše nachovém, trním ověčenému, třtinu místo žezla v ruce držícímu posměšně se klaněli a jizlivě ho pozdravovali, octem a žlučí napájeli, třtinou do hlavy tloukli, ve tvář mu plvali, a posléze plášť šarlatový s něho strhli a ve vlastní jeho roucho ho oděli. A on vleka sobě kříž vyšel z města trním korunován. Ubírala se za ním Královna nebes a její sestry a Maří Magdalena a ostatní paní, plačící a hořekující nad ním, kteréž nejen z Galileje, ale i z Judska a Jerusalema ho následovaly. Obrátiv pak se Ježíš k ženám milujícím ho, otočil k nim oči své i ústa a praví: *Dcery jerusalemské, neplačte nade mnou, ale samy nad sebou plačte a nad syny svými; neboť činí-li toto na mně, dřevě zeleném, na suchém co dítí se bude?*

Silna jako smrt jest láska: umučení Páně se odehrává, oddanost Mariina neustává. Veden jest Kristus k ukřižování, Maria jde za ním a nářky osvědčuje svou vášnivou lásku. Kristus s křížem jest vyzdvihován, Maria běduje a trýzní omdlévá. Kristus na kříži hřeby jest přibíjen, duši Mariinu ostny hoře probodávají. Kristus jest od velekněží posmíván, vojáci si z něho žerty tropí, lotři se mu pošklebují, kolem jdoucí hýbají hlavama a Ha! pokřikující rouhají se — zatím co on Otce za ty, kteří ho křižovali, odprošoval. Jaký při tom všem byl zármutek v srdci Mariině, jaké štkání, co vzdechů, když na bolesti milovaného milovníka svého, mezi lotry visícího, patřila! Ale přece až do konce patřila na ta krutá, na ta dlouhá muka Pána tak milovaného. Jaká hořkost a úzkost ji zatopily, když slyšela Mesiáše s kříže volati: Žízním! Když viděla houbu, pelyňkovým octem a myrrhou a žlučí napuštěnou, na třtinu nabodávati, do houby stéblo yzopové zastrkovati, houbu třtinou jemu k ústům přikládati, stéblo yzopové ke rtům mu blížiti, a kterak, když byl okusil píti nechtěl! A tehdy teprve hoře Mariino se zjitřilo, když slyšela Syna Božího s kříže s Matkou svou se loučiti, péči o Matku svatému Janu svěřovati (jemuž bylo tehdy dvacet tři léta), dvakráte zaúpěti Eloi, Eloi! Dokonáno jest zvolati, v ruce Otcovy duši poroučeti a posléze silným hlasem, když byl chtěl, vydechnouti! A po slunce zmizení, po tříhodinné tmě, po roztržení opony chrámové, po zemětřesení, po pukání skal, po otevření hrobů, po odstoupení setníkův a všeho davu, když zřela vojáky poslané, aby zlámali hnáty lotrům ještě živým, kdo by upíral, že Maria se převělice neza-

lekla, že i Pánu jejímu budou kosti zlámány? A hned po té náramně vzrostl její zármutek, když jeden z vojáků kopím proklál bok Spasitelův a z útrob vychladlé hrudi ihned vytekla krev a voda! Ó, jak milý byl Marii příchod vznešeného muže Josefa z Arimathie a Nikodéma knížete se sto librami myrrhy a aloe, k pohřbení Páně přichystanými! Jak ráda zřela, když z nohou i rukou Spasitelových hřeby vytahovali, tělo skládali a mazali! Do plachet tělo, do potní roušky hlavu zavinovali! Co toto vše se dalo, Maria tam stála, Maria se dívala, Maria žalostně a neutěšitelně bědovala.

Zahrádka jakás byla za humny městskými, nedaleko od místa, kdež ukřižován byl Ježíš. V zahradě té Josef, vznešený člen velerady, vytesal sobě hrob, okrouhlý, ve skále ze země vystupující, barvy červenavé a bílé, takové výše, že postaví-li se uvnitř na podlahu, rukou nataženou sotva stropu dosáhne. S východní strany byl vchod a dvěře do hrobky, od severu mausoleum na podlaze hrobky, vytesané z téhož kamene, sedm stop zděli, ne shora otevřené, nýbrž celistvé, s jižní pak strany bok úplně otevřený. Nakořenivše tedy tělo Spasitelovo a zavinuvše, vnesli je od východu do hrobky, s jižní pak strany do mausolea; a tam naznak je položili, hlavou k západu, levým bokem k severní straně uzavřené, pravým k polední otevřené. To vykonavše ve všem spěchu, aby jich nezastihl první večer sobotní, vyšli z hrobky, s hojně se řinoucími slzami a s velikou bolestí v srdci. A mužové, kteří tam byli, přivalili balvan veliký ke dveřím hrobovým a hned po té do svých příbytků se rozešli. Maří Magdalena však a družky její, sedíce proti hrobu naříkaly, oplakávajíce Pána. A prohlédše si posléze bedlivě polohu hrobky, kterou častěji navštěvovati pomýšlely, na rynek města šly, k prodavačům mastí, a nejdražších vůní a balsámů nakoupily a u sebe je až do zítřejšího večera sobotního uschovaly. Neboť jakkoliv neutěšitelně truchlily a jedna přes druhou srdceryvným kvílením naříkaly, přece veliký smutek nemohl vyhladiti paměti na službu, kterou přikazoval řád přátelství. Byl den přípravný a sobota nastávala; i přemluvili velekněží vladaře Piláta, aby postavil stráž ke hrobu, sice že *poslední blud horší* by byl *prvního*. On však

jim: Váš, vece, buď si blud první i poslední; stačíž vám, že jste se na jeho utracení usnesli. Vy stráž máte, postavte si ji, chcete-li. Židé tedy odešli a obsadili hrob, zapečetivše kámen, strážemi.

Byl pak veliký den onen sobotní, kdy po tolika a tak strašných mukách tělo Kristovo odpočívalo v naději vzkříšení, beze skvrny nějakého porušení. Světila tedy Maří Magdalena sobotu jak obyčejně a utišila se, třebaš neutichla; neboť vzlykot bránic a pláč očí nesrovnávají se se svěcením soboty. Ale jakmile nastal žádoucí večer sobotní, za účasti Johanny a Susanny a družek Marie jala se vůně vzácné a převzácné tříti a balsám mísiti s nejlepšími speciemi všelikého tlučného koření vonného. Zříti bylo na ženě ducha mužného, když skutkem naplňovala, co král Šalomoun na ni pěl: *Ruce mé cedily myrrhu, prsty mé plny jsou myrrhy nejvzácnější a aloe a všech prvních mastí.* Při mísení tom stále prýšřtěly se slzy z *tuku* srdce, při vzpomínání milovaného Milovníka, a ana hrud se rozpalovala ohněm lásky, pōzůstale *sádlo* vroucnosti vyřřinovalo očima. Byl bys zřel, jak rosa očí skrápěla klasy, jak slza za slzou štkáním vyrážející, s vonnými mastmi se mísila, jak ruce její zvlhly deštěm zornic a s víček kanuly krůpěje, všech kapek jantarových a kasie vzácnější a Bohu jistotně milejší. Nuže tak slavnou, tak stkvělou, tak zářivou učinila noc zmrtvýchvstání Páně skutky své vroucí oddanosti přeslavná balsámnice Spasitelova s družkami svými, že od té chvíle chtěl Bůh, tvůrce časů, by pořad časů se změnil a by den po noci následoval.*

* Ptáme se, proč Evangelista, píše o noci Vzkříšení Páně, praví: *Vespere autem sabbati, quae lucescit in prima sabbati*, t. j. Večer pak v sobotu, který svítá na neděli, ač přece dle obyčejného pořádku časů spíše večer stmívá se v noc nežli svítá v den. Ale Evangelista mluvě mysticky, chtěl naznačiti, jaké důstojnosti nabyla ta přeposvátná noc slávou z přemožení smrti, nazýváje už začátek

oné noci, kdy ženy Kristu oddané k jeho cti bděti počaly, svítáním následujícího dne. Neboť Pán, původce a pořadatel časů, jenž v poslední části té noci z mrtvých vstal, celou ji zajisté světlem Vzkříšení sesvátečnil a rozzářil. Od počátku stvoření světa totiž až do té doby postup časů se rozděloval tak, že den před nocí předcházel, dle pořádku ustanoveného při stvoření. Této noci však tajemstvím Vzkříšení Páně pořadí časů se změnilo. Neboť že v noci vstal z mrtvých, dne pak následujícího ukázal učeníkům skutečnost zmrtvýchvstání . . . plným právem noc ona se spojuje se svítáním následujícího dne, a pořádek časů se stanoví tak, by den po noci následoval. A zcela příhodně dříve noc následovala po dni, neboť člověk zhřešiv vytržen byl ze světla rajskeho a padl do tmy a trampot tohoto světa. A zrovna tak příhodně nyní den nastupuje po noci, kdy věrou ve Vzkříšení uváděni jsme milostí Kristovou do světla života. (*Rabani Coment in Mattheum, Homil. in Vigil. Paschae, †. V.*)

A po sobotě smutné šťastný den zasvítal; a slunce z hlubin přímou svou drahou na denní pout se vydávajíc a nebe ozařujíc, růžové před sebou vyslalo červánky; když zatím Slunce spravedlnosti Kristus z hlubin pekelných vítězem vystoupil a v hodinu, v kterouž chtěl, z mrtvých nesmrtelný vstal. V onu hodinu zemětřesení veliké nastalo a mnohá těla svatých, kteří byli zesnuli, vstala z hrobů. Zatím Maří Magdalena, balsámnice vznešená, nalila masti, před úsvitem připravené, první a vzácné tekutiny pravé do svých nádob alabastrových, masti tak drahocenné, aby důstojně Cena světa byla jimi napuštěna, a tak hojné, aby k nakořenění celého těla jich v hojnosti stačilo. A velmi časně, ještě než tmy se protrhaly, s plným náručím vonných věcí k hrobu Spasitelovu s velikým chvatem spěchala, a všecka hbitost zdlouhavou se jí zdála. Neboť vřelost lásky stěží překala dlouhé hodiny noci. Následovaly pak Spasitelovy prvoslužebnice Magdaleny jiné Marie, Kleofášova totiž a Salome, a Johanna a Susanna a ostatní, jež s nimi byly, každá nesouc vonné věci, jež připravila. Ovšem i Evangelisté vypisují doby návštěv rozličné, nikoli lživě, ani z nepozornosti, ale z bedlivosti, aby naznačili horlivost v jejich návštěvách, any co chvíle přibíhají a odbíhají, přicházejí a vracejí se a nesnesou býti od hrobu Spasitelova poněkud déle nebo dále. Aby se tedy nestalo, že bych se, byť jen nepatrně, od smyslu Evangelistův, což odstup! uchýlil, míním vypsati sama slova jejich, udávaje napřed jméno každého. Tak, myslím, lépe bude pro některé, kteří výklady spisují a kteří vidění, o nichž každý Evangelista jinak vypráví, tak shlučují a tak ma-

tou, že stěží souhlasí v tom, že vidění andělské měly Marie ne čtyřikráte, ani třikráte, ale dvakráte; jako by Bohu bylo nemožným, nebo k tak veliké slavnosti ne-náležitým, by aspoň šest andělů u Krista z mrtvých vstávajícího stálo a ženám se zjevilo: jeden venku sedící dle Matouše, druhý uvnitř sedící dle Marka, dva sedící, kteří samotné Marii se ukázali, dle Jana. Matouš: *Večer pak po sobotě, jenž ku slávě vzkříšení svítá na první den téhodne, v pořadí časů změněném, přišla Maria Magdalena a jiná Maria shlédnout hrob.* Marek: *A velmi časně, prvního dne po sobotě, Maria Magdalena a Maria Jakubova a Salome přišly ke hrobu, ano již Slunce spravedlnosti, Kristus, po západu těla, vzešlo. A pravily sobě vespolek: Kdo nám odvalí kámen ode dveří hrobových? Bylť veliký velmi.* A když se přibližovaly ke hrobu, ohlédše se spatřily kámen odvalený a Anděla sedícího na kameni, aby ukázal, že Spasitel již vykročil, zavřenými dveřmi hrobovými, neporušiv pečeti Veleknězovy; kterýž na svět vkročil zavřeným lůnem panny, znamením to cudnosti. Proto Anděl odvalil kámen a seděl na něm. Strachem z něho pak zděsili se strážcové a zůstali jako mrtvi. Bylť obličej jeho jako blesk strašný a roucha bělostná jako sníh.

Jan: *Maria Magdalena přišedši ráno, ještě když tma bylo, k hrobu, uzřela kámen odvalený od hrobu. A obávajíc se, že tělo jeho bylo odneseno, nebo pozůstalými rouškami s hlavy tak drahé upamatována jsouc, na mysl jest zděšena, zmítá se, úzkosti ji pojímají. A běžíc rychle zpět, přišla k Šimonu Petrovi a k jinému učeníku, kterého miloval Ježíš, buď aby s ní hledali nebo se s ní rmoutili. A praví: Vzali Pána mého z hrobu, a nevíme, kam ho položili.* (Zde, kde praví: Vzali Pána z hrobu, v řeckých textech se přidává *mého*, z vroucnějšího citu, lásky nebo služebnosti.) *Vyšel tudíž Šimon Petr i onen druhý učeník, a šli zjistiti, co byli slyšeli. Běží učeníci, Maria za nimi. Oba učeníci vcházejí do hrobu, spatří plachty, spatří roušku odděleně svinutou; a uzřeli prázdný hrob, i uvěřili, že vzat byl Pán jak Maria řekla. Vrátili se tedy učeníci do příbytků, z nichž byli vyběhli. Maria však po jejich odchodu na témž místě utkvěla silou svého vášnivého žalu; a stála venku u hrohu, rozplývajíc se v slzách, s úzkostlivou touhou. Mysl i oči majíc zakaleny bolem a slzami, Krista hledajíc plakala a plačíc hledala, po němž touhou dychtila. Hledala bedlivě, hledala všude, ohlížejíc se a vyptávajíc; a nenalézajíc, slzami se mstila na vlastních očích, které žádosti duše její hledaly, a nenalézaly. Viděly a nepoznávaly. Ale přišly tam potom i ostatní nábožné ženy, na mysl zděšené a pláči se oddávající. I neudržel se déle Anděl, jenž na kameni, kterýž ode dveří hrobových byl odvalil, venku pod pahrbkem, po pravici vcházejících seděl, ale útrpnost cítě nad žalem jejich, přepečlivě jal se je těšiti a povzbuzovati, aby se nebály, a důvěrně k nim pro-*

mluvil. Matouš: *Odpovídaje pak Anděl řekl ženám: Nebojte se; vímť, že Ježíše hledáte, jenž byl ukřižován. Není ho tuto; vstalť jest zajisté, jakož byl řekl; neboť nemožno jest, aby se nestalo, co řekl. I kázal jim vstoupiti do hrobky a odtud na místo, kde položen byl Pán: A mým slovům nevěříte-li, očím svým věřte. Marek: A všedše do hrobu, uzřeli mládence sedícího po pravici, k polední straně místa toho, kde leželo tělo Ježíšovo, oděného řízou bělostnou, i užasly. On pak dí jim: nelekejte se, neb nemáte se čeho báti; spoluobčany vašimi jsou ti, které vidíte. Vy zaslíbenci, my obyvatelé nebes, vy služebníci, my poslové jednoho a téhož Pána. Ježíše hledáte, Spasitele podstatného, Nazaretského, před třemi dny ukřižovaného: vstalť jest, není ho tuto, třebas by všude byl. Stály pak Marie uvnitř hrobky, do níž vešly, s východu, před hrobem; Anděl seděl před nimi po pravici hrobu. A vztáhnuv ruku na mausoleum těla prázdné, takřka prstem jim ukazuje: Hle, pravil, místo, kde ho položili knížata židovská a vznešený úd velerady a jiní, kteříž ho nábožně pochovali. Ale poněvadž opravdu vstal z mrtvých, jděte, povězte učeníkům jeho, kteříž, když byl jat, báli se a opustivše ho, všickni se rozprchli; a Petrovi, který, když ostatní utekli, z pozdálí ho následoval, a později, když třikrát ho byl zapřel a Kristus na zapírajícího lítostivě se ohlédl, vykročiv ze síně knížete kněžského, plakal hořce; těm, pravím, aby buď nad útekem nebo zapřením svým nezoufali, povězte, že vstal. A hle, předejde vás do Galileje. Tam ho uzříte, jakož pověděl vám. Ale ony vyběhly a utekly z hrobky, neboť přišel na ně strach a děs a nikomu nic neřekly, bojíce se.*

Jan: *Maria* Magdalena však *stála u hrobu venku plačíc*, více truchlíc o něj, že vzat jest z hrobu, nežli že přibit byl na kříž; neboť po milém Milovníku jejím, jehož živé přítomnosti pozbyla, ani po zemřelém památka v nějakých ostatcích jí nepozůstala. Plakala tudíž neutěšitelně obávajíc se, že toho, jehož vojáci ukřižovavše a Židé hrob zapečetivše, jí zůstavili, nenahraditelně ztratila. Leč nevěříc ani sobě samé, jež před úsvitem prázdné byla zřela mausoleum, ani apoštolům, kteří ho s ní hledali, ani apoštolům, kterým zvěštovala o jeho unesení, ani družkám ženám, které opětovným hledáním zklamány byly, ani Andělům, od nichž slyšela, že ho tam není, ale že vstal z mrtvých; *naklonila se, jak plakala, a nahlédla do hrobu*; to zajisté z podnětu a nadchnutí toho, kterýž z hledání sebe ji nabádal, kterýž mysl její ohněm lásky rozplameňoval, za jehož učení ani očím apoštolův, ani žen, ba ani svým vlastním snadno věriti si netroufala: *i uzřela dva Anděly, v bílých rízách sedící, jednoho v hlavách, druhého v nohách, kdež bylo leželo tělo Ježíšovo. Řkou jí: Ženo, proč pláčeš?* Jimžto ona, domnívajíc se, že se ptají neznající příčiny jejích slz: *Vzali, vece, Pána mého, abych ze všeho aspoň část vyznačila. A nevím, kam ho položili.* A ještě na zvýšení mého žalu nevím, kde hledati těšitele své bolesti. Toto Andělům pověděvši *Maria*, skloněna nad vchodem — neb nízký byly dvěře a jen skloněn mohl člověk místo hrobu uvnitř spatřiti — vzpřímila se znovu, obrátila se k slunce východu, i uzřela Pána Ježíše, an stojí v zahradě, a nevěděla, že to Ježíš. Milovalať velmi toho, po němž toužila a jehož dlouho a dlouho hledala, a že ne-

nacházela, už její naděje v nalezení chřadla; a proto neviděla a nepoznávala; aby se vidělo, že právem dí ona prorocká slova: *Zamlžily se oči mé od pláče mého, neboť vzdálen jest ode mne ten, jenž těšival mne.* Řekl jí Ježíš: *Ženo, proč pláčeš? Koho hledáš?* Uslyševši to Maria, zbělela v žáru své touhy, a tím více lkajíc, slovy trhanými uctivě odpovídala tázajícímu se, jehož za zahradníka pokládala, nepravíc, proč pláče, ani koho hledá, jak přirozeno u těch, kteří velmi milují a kteří myslí, že co oni sami milují a nač myslí, na to že každý myslí; ale připravujíc bedra, aby odnesla toho, o němž věřila, že odnesen jest, praví: *Pane, vzal-li jsi ho ty, pověz mi, kam jsi ho položil; a já ho vezmu.* Ó silná jako smrt láska! V pravdě milujícímu nic nesnadno. Síly lásky, kterou ke Kristu hořela, přesvědčovaly Marii, že sama jediná unese tělo Spasitelovo, sto librami aloe a myrrhy oblité. Tu Spasitel, když Marii, kteréž potěšit přišel, ještě více rozněcoval k hledání toho, jehož hledala, nejsa už s to, aby se ještě tajil a na prahnoucí pohlížel a hořekující poslouchal — neb vzrostla síla bolesti velikou touhou až tak, že duch docela ochabnul, an ten, jehož hledala, přítomný skrýval se jí, vidoucí ho, a ukazoval se nevidoucí — zavolal jménem v *množství sladkosti* své, řka: *Maria!* Poznej mne, jenž tebe zkouším. *Znám tě jménem*, vím, kdo jsi a co chceš. Hle, zde jsem, neplač, hle, viz mne, kterého hledáš. A náhle ta tam všecka hořkost truchlící Marie, jakmile zazněl těšící hlas Přítelův a sladkost Páně. Poznala přátelský hlas, pocítila známou něhu, s kterou na ni volával: *Maria!* A rychle schýlivši tvář a pokorně se klanějíc, pozdravila učenice Mistra řkouc: *Rabboni*, což jest, Mistře. A přistouпивši, aby k šlépějím Kristovým se snížila, též nohy jeho objímá,

jako byla před devíti dny objímala. Uslyšela však od Pána: *Nedotýkej se mne, neboť ještě jsem nevstoupil k Otci svému.* Nedotýkej se mne objímáním těla, neboť ještě nevěříš, že jsem unikl z pout smrti, a živého hledáš s mrtvými. Nebo raději, dotýkej se mne nejdříve objímáním srdce, pevně chovajíc víru v mé zmrtvýchvstání. Neboť nevstoupil jsem k Otci v srdci tvém, dokud o mně nevěříš, že jsem z mrtvých vstal a Bohu Otci jsem roven. Slyšíc to Maria nepochybovala už, ale uvěřila v Krista, čerpajíc v něho víru ze slyšení žádoucího hlasu a z patření na žádoucí tvář Páně; neboť zrno hořčičné, jež v zahradě jejího srdce zasel dobrý zahradník Ježíš, ihned tam se zakořenivši, vzrostlo ve strom veliký nejpevnější víry; i uvěřila bez pochybování, že ten, jehož viděla, Kristus, Syn Boží, pravý Bůh jest, jehož milovala žijícího; opravdově že vstal z mrtvých, jehož viděla umírajícího; opravdu že Bohu Otci roven jest, jehož hledala v hrobě ležícího.

Presvědčiv se posléze Spasitel předchozí nejněžnější otázkou o dřívější lásce, jež v hrudi prvoslužebnice a zvláštní přítelkyně jeho nikdy hořeti nepřestala, a věda jistojistě, protože jeho žádné tajemství není skryto, že v srdci věřící balsámnice své už k Otci vstoupil, ustanovil ji poselkyní o svém Nanebevstoupení k apoštolům, důstojnou mzdou milosti a slávy, a první a mimořádnou privilejí cti, důstojně za zásluhy všech služebnic svých odměňuje jejich korouhevnici, již maličko před tím byl ustanovil zvěstovatelkou vzkříšení, a praví jí: *Jdi k bratřím mým a pověz jim: Toto praví Pán: Vstupuji k Otci svému, svému přirozenosti, a k Otci vašemu milostí; k Bohu svému, pod nímž jsem člověkem, a k Bohu vašemu, mezi kterýmiž a jímž jsem prostředníkem.* Tak pravil a zmizel jí s očí. Ona pak tak velikou a tak zvláštní důstojností cti a milosti od samého Syna Božího, Pána Spasitele byvši povznešena a první a nejpřednější mezi všemi ostatními jeho zjevením sama osvícena, jakožto ve všem pohlaví ženském po jediné Panně Bohorodici Bohu nejdůvěrnější, nejoddanější a nejmilejší, nezdráhala se vykonati poslání apoštolského, jímž byla poctěna, nýbrž nemeškajíc kvapila k apoštolům a praví jim: Spolu radujte se se mnou všichni, kteříž milujete Pána, neboť ten, kterého jsem hledala, zjevil se mi; plačíc u hrohu uzřela jsem Pána svého, a toto řekl mi: *Jdi k bratřím mým a pověz jim: Toto praví Pán: Vstupuji k Otci svému, který mne před věky zplodil, a k Otci vašemu, který si vás za syny přisvojil. A k Bohu svému, poněvadž jsem sestoupil, a k Bohu vašemu, poněvadž jste vystoupili. Hle život, který skrze Evu světu byl vzat,*

a který skrze Pannu Marii byl zvěstován, jest vrácen. Tehdy otravným nápojem Eva muže v Ráji napojila, nyní života věčného kalich apoštolům Magdalena podala. Nabrala Eva *žluči zmijí* první v Zahradě rozkoší, uzřela Maria vítěze nad smrtí první v zahradě pohřební. Eva vlastního muže přemluvila slibem hadovým: Budete jako bohové, vědoucí dobré i zlé. Maria svým spoluapoštolům zvěštovala z mrtvých vstání Spasitelovo: Viděla jsem Pána, a prorokovala Nanebevstoupení: A toto řekl mi: Vstupuji k Otci svému a k Otci vašemu. Mnohem pravdivější prorokyní Maria než Eva; mnohem lepší nová nežli první číšnice. *Toť proměna pravice Nejvyššího*. Balsámnice, jež k hrobu přišla zatížena vonnými věcmi, aby mrtvého pomazala, nalezši živého ráda zaměnila službu, kterou konati pomýšlela: číšnice živého Spasitele podala apoštolům balšámu pravého života. Že pak nejdříve samé Maří Magdaleně zjevil se Spasitel, jak dle Jana jsme vyložili, dosvědčuje též evangelista Marek: *Vstav Ježíš ráno prvního dne v témdni, ukázal se nejdříve Marii Magdaleně*. A poněvadž čteme o mnoha Mariích, abychom i více Magdalen, jak někteří chtěli, nemyslili, připojuje slavné dobrodiní a jisté znamení: *Z které byl vyhnal sedm duchů zlých*. A že ona netoliko první z mrtvých vstalého viděla, ale též první apoštolům blahou zvěst přinesla, dosvědčuje dodávaje: *Ona šla a zvěštovala těm, kteří s Ježíšem bývali, lkajícím a plačícím; a oni slyšíce, že živ jest a že ho viděla, neuvěřili*. Tu ona přesvědčiti jich nemohouc, zase běžela k hrobu, doufajíc, jak se i stalo, že znova uzří Pána.

Potud o prvním Spasitelově zjevení, kterým chtěl prvé ze smrtelníků samotné Maří Magdaleně se ukázat; a o zjevení dvou Andělů sedících, které samotná Maria spatřila a k nimž promluvila; a o apoštolátu Mariinu, jímž vden tak slavnostní, že nad něj nikdy šťastnějšího nebylo a nebude, od samého Syna Božího by vši povýšena, spoluapoštolům svým Zmrtvýchvstání již udavší se první zvěstovala a Nanebevstoupení budoucí samotná prorožovala; a jak nápoje života první podala apoštolům a mok Evin vyčistila, pod svědectvími evangelistův Jana a Marka jsme vyložili. Nyní stručně povíme o vidění dvou Andělů, které zároveň s jinými ženami státi viděla, dle Lukáše, jakož i o druhém zjevení Spasitelově, jímž dle Matouše dvěma Mariím viděti se dal. Lukáš: *I stalo se, když byly ženy na mysli zděšeny, nenalezše těla Pána Ježíše, aj! dva mužové stáli podle nich, v rouše stkvoucím. Když se však ženy bály a klonily tváře k zemi — z čehož též obyčej se ujal v Církvi Boží, po celou dobu velikonoční ne kleče, ale toliko s tváří k zemi skloněnou se modliti — řekli jim Andělé: Proč hledáte živého s mrtvými? Neb hroby jsou místy mrtvých. Není ho tuto, ale vstal jest. Rozpomeňte se, kterak mluvil k vám: nejen totiž k mužům, ale též ženám svatým byl předpověděl, že vstane z mrtvých, když ještě byl v Galileji, řka: Dlužno, aby Syn Člověka vydán byl v ruce hříšníkův a ukřižován, a třetího dne z mrtvých vstal. I rozpomenuly se ženy na slova Pána Ježíše. Matouš: I vyšly z hrobu Maria Magdalena a druhá Maria, s bázní a radostí velikou běžíce zvěstovat učeníkům jeho. A hle, on potkav se s nimi řekl: Zdrávy buďte! aby zlořečení Evi-*

no, jak prvé zrušeno bylo na jedinečné Panně, ústy Gabriellovými, tak nyní zrušeno bylo na Mariích ústy samotného Spasitele. *I přistoupily ony a chopily se nohou jeho, jichž dříve jedné z nich, poněvadž ještě nebyla uvěřila, dotknouti se zapověděl; a klaněly se mu, a jako obecná Církev, líbaly šlépěje Páně. Tu Ježíš promluvil k nim řka: Nebojte se! jděte, zvěstujte bratřím svým, ať jdou do Galileje, tam mne uzří. Lukáš: A odšedše od hrobu, zvěstovaly to všechno oněm jedenácti, a ostatním všem. Byly pak to Maria Magdalena a Johanna a Maria Jakubova a ostatní, kteréž s nimi byly, jež toto apoštolům pověděly. I zdála se jim slova ta jako blábolení; a nevěřili jim. Petr však vstav běžel k hrobu a nakloniv se, viděl plachty samotny ležeti; i odešel, divě se v sobě, co se stalo. Tu zjevil se mu Spasitel. Po třetí tedy zjevil se Šimonu Petrovi. Marek: Potom dvěma krácejícím cestou ukázal se v jiné podobě, když šli do vsi, kdež jest nynější Nikopolis, význačné město palestinské, šedesát honův od Jerusalema, což jest sedm a půl míle. A oni šli a zvěstovali ostatním, ale ani těm neuvěřili Lukáš: I našli jedenácte shromážděných, a ty, kteří s nimi byli řkoucí: Vstal Pán právě a ukázal se Šimonu Petrovi. Prvnímu tedy ze všech mužů ukázal se Šimonovi. Zatím však, co to mluvili, stál Pán uprostřed nich a řekl: Pokoj vám! Toť patero zjevení Pána Spasitele, jimiž v den vzkříšení svého potěšiti ráčil těch, které miloval, a viděti se dal těm, kteří byli milovníky jeho převroucnými. A za osm dní zjevil se jim po šesté, a Tomáši apoštolovi dlaň k ohmatání podal. Po sedmé zjevil se ryby lovícím u moře Tiberiadského. Po osmé zjevil se jim, jak byl vzkázal po Marii Magdaleně, na hoře v Galileji.*

Nenáleží pominouti toho, čemuž mnozí ne neprávem se podivují, ale raději hlouběji si to připomenouti a s mnohou ducha slastí o tom pilně porozjímati, že všechny služby, jež milovníku svému, Pánu Spasiteli, prokázala Maří Magdalena, nebyly, jako jiných svatých bývají, mlčky přijaty a k věčné odměně v tajnosti uchovány u *Otce světél, jenž vidí ve skrytě*, k odplacení, nýbrž neprodleně ústy samého Spasitele vyhlášeny, chváleny a zvelebeny; a jestliže snad někdo se opovážil je zlehčovati nebo kárati, na místě ospravedlněny a schváleny, takže podle slov Marka evangelisty stonásobně zde v přítomnosti dostávalo se jí milosti za milost, až by v nebesích požívala slávy věčné. A zatím co neprávem stěžovala si na ni přesvatá sestra její, ona *pod stínem toho, jehož milovala, seděla a plody úst jeho, sladké hrdlu jejímu*, sbírajíc okoušela jich, a viděla, jak lahodný jest Pán. Hltala s podivuhodnou dychtivostí Žíly života ze zdroje hrudi toho, jenž hojně obdařil ji bohatstvím duchovním, potoky rozumu jejího i srdce napájeje strouhami řečí svých, v nichž svaté vzněty rodíc radovala se tato panna mužatka, an Bůh množil plody oddanosti její. Mnohé zajisté dcery nashromáždily bohatství, avšak prvoslužebnice jeho Magdalena převýšila všechny. Kolouchu jelenímu, jehož duch neodpočívá leč na pokorném a tichém, chystala na hrudi své odpočívadlo, kdež by ležel a hověl si, pásł a pásł se a oddanosti její úkony se opájel. Těch věcí tedy pominuvše, jimiž napřed již okoušela podivuhodná rozjímatelka, jaká jest sláva svatých, koříc se už tehdy pravým radostem, jichž nyní požívá ve vlasti, připomeňme si, jak nejprve jakožto

hříšnice v domě Šimona farisea zvlažila slzami, utřela vlasy, polibky laskala, mastí polila nohy Páně, a nebyla dlemínění Šimonova odehnána, nýbrž ač dříve plna byla hříchů, odměněna vrátila se domů, sedmitvárnou milostí Ducha naplněna. Bohatá zajisté odplata za neslýchané od věkův uctění. Také podruhé svatá milovnice v domě Šimona malomocného alabastr rozbila a nard vylila na nohy a na hlavu Páně, a nezmařila podle soudu zrádce Jidáše, masti, nýbrž zasloužila si milosti a slávy i pochvalného vyhlášení z úst všemohoucího Boha a zaslíbení věčné památky skrze Evangelium. Nyní portětí slavná balsámnice ne s menším, ale snad s ještě větším zápalem oddanosti schystala nejdražší vůně k nakořenění těla Kristova a pospíchala, a třebaš Spasitel, úmyslem jejím nepohrdaje, ale předem už vše přijímaje, vstal zatím z mrtvých, přece nemenší mzdu své odplaty vzala. Mnohonásobnou totiž odměnou božské blahovůle byla obdařena, když prvním zjevením samotna oslavena byla; když ctí apoštolství byla povznesena; když vzkříšení Kristova blahověstitelkou ustanovena byla; když prorokyní Nanebevstoupení k apoštolům vyvolena byla.

Uchovány byly tudíž drahocenné masti Maří Magdaleny a za velikou cenu rozprodány a rozdány učeníkům Pána Spasitele. Nechtěl Pán jimi dáti mazati své tělo mrtvé, aby je zachoval pro živé. Žijet Církev Boží, kteráž jí chléb živý. Ona jest dražším tělem Kristovým, kteréž aby nezemřelo, na smrt vydáno bylo ono druhé. Tomuto tělu k užitku, potřebám učeníků totiž, věnovala masti své Maria, prokazujíc horlivě údům, čeho nebylo lze hlavě. Věděl Spasitel, jenž zdrojem dobrotivosti jest, že masti Mariiny pro něj byly uchystány, nejen rosou balsámovou, ale též tukem hojné vroucnosti promísené; a proto chtěl, aby byly uschovány ne pro něho, jenž už, jsa nesmrtelný, nepotřeboval ničí dobrotivosti, jako dříve, ale pro jeho údy, jichž nuznost potřebuje, aby se jim dobrotivými dary takovými ulevovalo. Blažena ona duše, která s tebou, ó blažená hříšnice a nejvroucnější Kristova milovnice, rozjímajíc všecka léta svá v hořkosti duše své, objímá nohy Soudcovy a Milosrdenství, a jako sádlem a tukem naplněna, nadějí na odpuštění, usmiřuje přísného soudce obětí srdce zkroušeného a poníženého a ducha zkormouceného, v ohni bolesti a pravé kajícnosti! Taková duše odnáší si od Boha dar rozumnosti, an praví Pán: *Popel jako chléb jsem jedl, kajícíníky v sebe vtěluje, a nápoj svůj s pláčem jsem mísil.* Mnohem však blaženější, která s tebou, ó podivuhodná rozjímatelko a nejoddanější přísluhovatelko, stoupajíc od nohou objímáníhodného člověčenství k hlavě žádoucího božství, *dává části sedmi i osmi*, utrpení člověku přičítajíc, zázraky Bohu připisujíc, a za všeliká dobrodiní jeho obětujíc Bohu obět chvály, v hlase plesání a

vyznávání, nard věrný drahocenný mnoha národů* přináší Bohu Otci lidí, od něhož všechno dání nejlepší, ztučnělý olejem oddanosti, vroucí neuhasitelným ohněm božského milování! Taková duše odnáší si od Boha milost za milost, an Pán dí: *Obět chvály uctí mne. Neb kdo oslavuje mne, toho oslavím. Kdož však pohrdají mnou budou bezectni.* Nejblaženější pak jest *milý člověk, který se slitovává a půjčuje*, který s tebou, ó balsámnice slavná a prvoslužebnice Spasitelova, drahé masti zbožnosti, celému tělu Kristovu prospívající, v schránce hrudi nosívaje, Všemohoucímu sebe dává; který po klasech, jichž není počtu, po bédách chudých bedlivě pátrá, který jim balsámu milosrdenství nalévá, v srdci jehož láska jako *oheň na oltáři stále hořeti bude*, kterého ani mráz chtivosti zlata umořiti, ani vítr marnosti nebude moci zhasiti! Takový člověk proměnou Boží stává se bohem. Neboť ničím neproměňuje se podstata lidská v božskou než když někdo tak jest živ, že jeho dobro prospívá obecně. Toto stačí k pojednání o trojím pomazání zvláštní přítelkyně Kristovy, pomazání totiž hlavy i těla, kterým lásce své Synu Božímu posloužila veliká milovnice, podivuhodná rozjímatelka, balsámnice šťastná. Šťasten, kdo toto o Maří Magdaleně sladce poslouchá, šťastně věří a co nejnábožněji si připomíná. Šťastnější však, kdož Marii v tom zbožně se podivuje i nadšeně ji uctívaje, též nejhoroucněji ji napodobí! Nejšťastnější dozajista, koho nejvýbornější vůně Mariiny tak zasáhnou a tak ho blaží, že vzoru obrácení jejího následuje, že podobu jejího obcování na sobě obrazí, že duchem oddanosti její se zpíjí, že nejlepší stránky, kterouž ona vyvolila, účastným se stává.

* Nard znamená vůni ctností Svatých v Církvi; protož i Nevěsta ve Velepísni dí: Nard můj vydal vůni svou. (*Rabani de Universo*, kn. XIX. hl. 8.)

Hodlaje vstoupiti na nebesa, Spasitel čtyřicátého dne po svém vzkříšení zjevil se, chtěje svoje, kteří byli ve světě, navštívit a dáti se jim viděti, když stolovali ve městě svatém; a zasednuv mezi ně, jedl s nimi, aby opravdovým pojetím dal na jevo opravdovost těla svého. Bylo tedy viděti svátek slavného veselí, oběd všemu věku památný, hostinu Andělům i lidem velebnou. Stolovala se Synem Božím šťastná a slavná Máť jeho Nebes Královna, Panna Maria, a kteréhož nad ostatní miloval Ježíš, apoštol a evangelista, prorok a panic Jan; též vyvolená přítelkyně Spasitelova a prvoslužebnice jeho Maří Magdalena, a hostitelka jeho přeoddaná Marta, a ten, kteréhož z mrtvých zpět povolal, Lazar; také Maria Kleofášova a Salome, a Johanna a Susanna. Byl tam i Petr, jenž nedávno u jezera Tiberiadského obcházel a za oběda s Kristem trojím vyznáním vešel v smlouvu; též Ondřej, ze svatých nejtišší, i Jakub, bratr Janův, i Filip, téže něžnosti syn, a onen blíženec Tomáš, ran Kristových nejživější zkoumatel; jakož i Bartoloměj, z počtu apoštolů prostřední, a Matouš, jinak též Lévi, první spisovatel Evangelia; a sestřenci Pána Spasitele Jakub Alfeův, pozdější patriarcha jerusalémský, jenž též Oblášem se nazývá a Spravedlivým, od lůna matčina Nazarejec, a Šimon Horlivec a Juda, bratr Jakobův, též Tadeášem zvaný a Srdéčkem; a mnoho jiných, kteří se byli sešli a kteří pokrevním svazkem s Kristem byli spřízněni. Byli pak již tehdy účastníky víry, o nichž před umučením řečeno bylo: *A ani bratři nevěřili v něj.* S nimi obědvati ráčil Syn Boží a pokárav je z nedověry pravil: *Já sešlu na vás Zaslíbeného mi od Otce, vy však*

zůstaňte v městě, dokavad nebudete oděni silou s výsosti. Neboť pokřtěni budete Duchem Svatým po nemnoha těchto dnech. Skládaje na ně posléze úřad kazatel-
ský, ustanovil, aby nejdříve jej vykonávali v Jerusalemě
a v Judsku a Samaří, a potom, až by Židé slovo života
zamítli, po všem světě velel kázati Evangelium, slibuje
blahověstitelům účinné utvrzování všemi zázraky. Tyto
a podobné věci mluvil *knížatům národa svého* Král, *když
spočíval u stolu svého.* A když se skončila hostina, po-
vstal a vykročiv vyvedl spolehodovníky své ven do Be-
thanie, na horu Olivetskou, jež jest blízko Jerusalema,
tisíc kroků cesty, vzdálí cesty sobotní. Posléze za pří-
tomnosti Královny nebeské, družek Marií, apoštolův i
zástupu učeníků asi sto dvaceti, naposled se s nimi louče
dí: *Aj, já s vámi jsem až do skonání světa.* A pozdvihnuv
rukou požehnal jim; a tu před očima jejich vyzdvižen
jest do vzduchu a vznášel se k nebi; a náhle ukázal se
oblak přejasný a podchytiv Spatitele, unášel ho k obloze,
provázeného zraky Královny nebeské a apoštolův, s mi-
lovníci Boží a s družkami Mariemi.

Vstoupiv tedy Kristus na výsost, vyvedl zajatstvo, jež z pekel byl vybavil, na nebesa tisíce radujících se duší prarodičův a všech, kteří se líbili Bohu, od počátku světa. Samoten totiž vstoupiti nechtěl, jakož samotén nechtěl z mrtvých vstáti, ale též oni svědkové vzkříšení jeho, jichž hrobové po ukřižování Páně se otevřeli, a kteří s ním z mrtvých vstávajícím vstali a potom v Jerusalemě, když Pán se zjevoval, mnohým se zjevili, i když Pán vstupoval na nebesa, zároveň s ním vstoupili. Nebyliť by pravými svědky vzkříšení, kdyby přízračně, kdyby stínově, kdyby obrazně a nikoliv opravdově byli z mrtvých vstali. Vyšlo vstříc Králi triumfujícímu vojsko Andělův, a z nich ihned posláni jsou Pánu na horu Olivovou, aby těm, kteří tam stáli a za ním, do nebe vcházejícím zírali, s královnou nebeskou, apoštoly a svatými ženami, zvěstovali jeho návrat řkouce: *Tak přijde, jak jste ho viděli jdoucího do nebe.* Že toto jsme důkladněji vypsali a v děje blažené Maří Magdaleny vložili, nikomu nezdej se zpozdlým, neboť toho všeho s veškerou oddaností byla účastna; jako zmrtvýchvstání vědoma v zahradě, tak nanebevstoupení svědkyní na hoře; jako vzkříšení již udalé apoštolům blahověstila, tak nanebevstoupení budoucí jim prorokovala, a u vstupujícího stojíc s apoštoly, ukázala na vstupujícího takřka prstem, na způsob Jana Křtitele, více jsouc než prorokyní: podivuhodným obrácením ke Kristu a neporovnatelnou důvěrností ke Kristu všemu světu slavná, jako Jan obcováním na poušti a svatostí od lůna matčina se všemi svatými neporovnatelný Jan o sobě řekl, že jest nehoden rozvázati řeménka obuvi jeho; hle, veliká pokora; Marie nohy jeho slzami,

rukama, vlasy, polibky, mastmi smáčela, umývala, osušila, zahřála, polila: hle, podivuhodná důvěrnost. Onen křestě Krista chvěl se a neodvážil se dotknouti svatého temene Božího; tato nad samu cenu světa, hlavu Páně nejdražší, velmi drahocennou vylila masť, sama však nad ni jsouc drahocennější. Činy její tak jako jeho vypisují čtyři evangelisté, v nichž o onom s chválou se připomíná, že Otcův hlas uslyšel, že Ducha Svatého viděl; o této, že Synu Panny Matky s podivuhodným nadšením ze svého jmění vytrvale sloužila, že při ukřižování a pohřbu jeho byla, že z mrtvých vstalého první uzřela a uchopila. Onoho Kristus zvelebil a život jeho andělský doporučil, tuto při reptání fariseovu obhájil, při stěžování Martinu omluvil, při žehrání Jidášovu pochválil a k samým apoštolům za apoštolkyni ji určil. Křtitel ze všech rozenců ženských po Králi nebeském nejvyšším roven nebo všech vyšší; Magdalena mezi dcerami lidskými po Nebes Královně nejvyšším rovna, žádné nižší.

!

Ovšem za tak skvělých oslav Kristových Maří Magdalena radovala se sice na venek nevýslovně ze slávy Pána a Vykupitele Svého, v nitru však přece neocenitelně želela tělesného vzdálení milovaného svého milovníka. Přirozeno jestiž, přirozeno, pravím, a nutno vůči přátelům, působí-li na nás jejich přítomnost utěšeně a příjemně, jejich odchod pak slzavě a traplivě. Nesmírnost lásky k odcházejícímu měří se slzami pozůstalého; jak veliká byla láska přítomných, cítí se ze strážně odloučených. Maria aspoň osamocena byvši trpěla, jak trpívají milující, když sebe ztrácejí, ač neztratila Milovníka, nýbrž poslala ho před sebou, aby jí připravil příbytek. Kdo by se odvážil oceňovati jak slastně, s jakou rozkoší za jídla, za chůze, za řeči Spasitele poslouchala, jak ani nemžikajíc na Syna Panny zírала, jehož obličejem nasytití se nemohla, *jenž jest spanilý tvářností před syny lidskými*? Což tedy, když po posledním sbohem, po slavnostních slovech požehnání pozdvihnuv náhle rukou vznášel se do vzduchu? co, když mléčným oblakem podchyceného a v hlubiny blankytu vnikajícího očima upřenýma, ani brvou nehýbajíc, sledovala? Co když v otevřené nebe přijatého viděti už nemohla? Stále, myslím, dlouho a dlouho, či sotva neb nikterak nestála; omdlela spíše a s dechem určicným padla; zledovatělé údy její zsinaly; a když znovu hrud se rozehřívala, slzy jí vyhrkly a velmi usedavě plakala. Zdaž mohla, ptám se, Maria vzpomenouti milovaného Milovníka svého, Pána Ježíše, bez žalu, bez slz? Mohla-liž od té doby zůstatí chvíli bez bolu, okamžik bez toužení, hodinu bez pláče, třebas věděla, že jí nenáleží lkáti, zejména když si

připomenula jeho slib, že půjde připravit svým místo a vrátí se, aby je vzal k sobě, aby kde sám jest, i oni byli s ním? O tom přemítajíc v srdci svém, lkání obracela v radost, neboť stálou kontemplací Syna Božího sobě přítomného duchem zřela, čímž žádost přítomnosti tělesné zmírňovala, v medovém připomínání jeho lahodně odpočívajíc, až by po mnoha vzdeších, po dlouhém toužení, po dlouhotrvající lačnosti jeho přeblahého patření nasycena jsouc tváří Miláčka svého, na loži věčné kontemplace šíji svou darovala nejlahodnějším a nejsladším jeho objetím.

Posléze po vidění a slovech Andělův apoštolové *poklonivše se na místě, kdež stály nohy Pána Spasitele, s radostí velikou* provázeli Královnu nebeskou, vracející se do Jerusalema; a šli do chrámu, chválíce a dobrořečíce Pánu. A vstoupivše do večeřadla, s Rodičkou Boží, družkami Mariemi a ostatními svatými ženami a příbuznými, u mnohém veselí jednomyslně trvali na modlitbách. Bylo pak jich spolu asi sto dvacet. A když doplněn byl počet apoštolů svatým Matějem, nastal den Letnic, i sestoupil Duch Svatý, o třetí hodině denní v tělesné způsobě na ně, v ohnivých jazycích za mohutného hukotu; a oni *počali mluvíti jazyky* všech národův a prorokovati. Ať kterýmkoli jazykem totiž mluvil ten muž neb ona žena z toho sta, každému poslouchajícímu, ať kteréhokoli jazyka byl, zdálo se, že jeho vlastním jazykem mluví. *Byli pak tehdy přebývajíce v Jerusalemě a den sváteční světice mužové nábožní všelikého jazyka a národu, jenž pod nebem jest.* A z nich na ráz jich uvěřilo pět tisíc a potom ještě bez počtu... *Všickni, kteří věřili, trvali pospolu a měli všecko společno. Kteřížkoli totiž byli majetníky polí a domů,* prodali je a peníze *k nohám apoštolů* složili. Též Lazar, přítel Pána Spasitele se sestrami Marií a Martou, majíce veliký majetek a bohatství hojné, jak v Jerusalemě a v Bethanii Judské, tak v Magdalu a v Bethanii Galilejské, všecko prodali a k šlépějím apoštolů cenu přinesli. Ženy vznešené a vdovy posluhovaly s podivuhodnou vroucností a příslušným nadšením nebes Královně, slavné Panně, Rodičce Boží Marii; a jako otcům prokazovaly služby svatým apoštolům Kristovým a byly ctěny, poněvadž Pánu Spasiteli

byly důvěrný a oddány, totiž Maří Magdalena, zvláštní přítelkyně Syna Božího a prvoslužebnice jeho, apoštolův apoštolkyně, jakož i hostitelka Kristova přeblažená Marta, téže obětavosti dcera; a tety Páně, Maria Kleofášova a Salome a Johanna a Susanna, služebnice jeho a příbuzné Královny nebes, kteréž Evangelisté sestrami jejími nazývají. Odtud, když ona horlivost se rozehřívala, zdvihlo se reptání Židů, kteří z Řecka přibyli, že ženám galilejským a judským přednost se dává ve vzdejší podělování svatých před vdovami jejich. Seznav to Kníže apoštolské, svolal sněm; a sedm jáhnův vybral a postavil je v čelo stolův a těch, kteří posluhovali stolům: Štěpána a Filipa, Parmenu a Timona, Prochora, Nikanora a Mikuláše. Přeblažený Štěpán záhy proslavil se zázraky a brzy palmou mučnickou byl ověnčen. Ale též všickni učeníci Spasitelovi s Filipem jáhnem byli z Jerusalema vyhnáni, kromě apoštolů, kteří s Královnou nebeskou byli, a vznešených žen, které jim sloužily. Maří Magdalena ovšem s nevýslovnou oddaností přidržela se slavné Panny Marie, jakožto Královny nebes a Matky Krále věčného, sloužíc jí jako komornice s podivuhodným nadšením, a nebeské kontemplaci se věnujíc, andělskými viděními a návštěvami, jichž ona neustále požívala, tato nezřídka zasloužila si býti oblažena a občerstvena, jakožto její děvečka a Syna jejího, Boha a Pána našeho Ježíše Krista zvláštní přítelkyně; a jejich viděním a rozmluvou často bývají poctěna, obyčejným svým způsobem památku přehojné lahodnosti Kristovy, milovaného milovníka svého, úsilovně velebila, a rozjímáním jeho rozpaloval se oheň lásky, oheň neuhasitelný, jímž spalovala sama sebe denně v obět zápalnou, neukojitelnou touhou po svém Vykupiteli.

Byla pak tato svatá mužatka od slavné Boží Rodičky i svatých apoštolů stejně milována i ctěna, pro tolikerou a velebnou a nestihlou důvěrnost jejího obcování s Pánem Spasitelem. Milovali ji nejvřeleji vědouce, že Syna Božího, jejich proroka a učitele, nade vše zřejmě milovala; ctili ji nejbedlivěji, znajíce, jak přerozsáhle ctíla Stvořitele a Vykupitele světa; těšili ji nejsnažněji, vidouce, kterak *Bůh všelikeho zkonejšení a útěchy* i skrze Anděly i sám osobně přelaskavě ji těšívá. Připomínali neustále a kázali národům napořád, jak od marnosti svět-ské k učenictví Spasitelovu se obrátila a předkládali její kajícnost hříšníkům, za kteréž Kristus umřítí se uvolil, za vzor obrácení, aby se vzpamatovali. A poněvadž kde není naděje na odpuštění, neplodné a plytké, ba i trestu-hodné bývá pokání, ukazovali na Mariinu víru a důvěru, svědectví jisté naděje na odpuštění, aby hříšníci procitli a káli se. A ovšem poněvadž není dosti milým Bohu, kdo se odkloní od zlého, leč přičiní-li se konati dobro, stavěli jim na oči jakožto zrcadlo vší svatosti život Ma-riin, aby jim dali umění a vzor dobrého obcování, by tak věřící běželi po vůni mastí jejích a proměňovali se. Ale poněvadž nadějí dokonalého obrácení a ovocem sva-tého obcování jest nebeské smíření a hojná odplata, do-kládali se Marií na potvrzení Božího slitování, aby tak z ní všickni se společně radovali. Též sestry její přesvaté Marty nestihlou oddanost k sloužení svatému Spasiteli a potřebám jeho učeníkův a ducha plného milosti vše-liké šlechtnosti a dobroty velmi často připomínali apo-štolové, veřejně národům kážíce, jak důvěrný, jak milý, jak příjemný byly Synu Božímu přede všemi ženami

tyto dvě oddané sestry; jak něžnou láskou ho milovaly, jak sladce Bohem milovány byly, jak laskavě pohostinství jejich často užíval, jak nadšeně jemu a učeníkům jeho ve všech potřebách ze svého jmění sloužily; jak směle mu od bratra svého vzkázaly: Hle ten, kterého miluješ, stůně; jak láskyplně on skonání bratra jejich apoštolům odhaluje řekl: Lazar, přítel náš, spí; jak útrpně, vida je plačící, zaplakal; a se slzícími slzel, tak že Židé pravili: Hle, kterak miloval ho! k čemuž dokládá učeník, kterého před ostatními miloval Ježíš: Miloval Pán Ježíš Martu i sestru její Marii a Lazara. Také ovšem dům přátel Kristových, Lazara totiž, Marie a Marty, apoštolové domem modlitby ustanovili, připomínajíce si, že v něm Boha všemohoucího a Panny Matky Syn nejčastěji se procházel, seděl, spočíval, spal, nocoval, modlil se a mnoho divův učinil, a že jej svými svatými návštěvami, přebýváním a zaslibováním Spasitel sám požehnal a posvětil. A téhož svatého Lazara při vzrůstajícím se počtu věřících v basilice oné posvětili na biskupa vlastního města. On později, když se rozpoutalo pronásledování židovské, odešel na Kypr kázat slovo Boží; a tam jakožto první biskup zasedl a žil dvacet čtyři léta po svém vzkříšení. Jeho i sester jeho památka do nynějška se v Bethanii s úctou připomíná, dne 17. prosince.

A po umučení blaženého Štěpána prvomučeníka k víře s nebe povolán jest Šavel; nebylť sloul před dvanácti lety Pavlem. A kteříž rozptýleni byli s Filipem a ostatními druhy svatého Štěpána, obcházel, zvěstující království Boží, až přišli do Antiochie. Tam shromáždila se veliká církev učeníků. Tam vzalo původ jméno křesťanů; tam blaženému Petrovi postaven jest stolec patriarchální, na němž on později ustanoviv patriarchou Evodia, vrátil se do Jerusalema k spoluapoštolům, kteří na rozkaz Spasitelův dvanáct nepřetržitých let kázali v zemi zaslíbené, samým dvanácte pokolením. A roku třináctého po Nanebevstoupení zabit byl Jakub, bratr Janův, mečem; a Petr uvězněn, a Šavel od Ducha Svatého apoštolství k národům a jméno Pavel přijal. Léta pak čtrnáctého stalo se rozdělení apoštolů; Východ připadl Tomášovi a Bartoloměji, Poledne Šimonu a Matoušovi, Sever Filipu a Tadeáši, střed světa Matěji a Jakubovi, krajiny kol moře Středozevního Janu a Ondřeji, říše západní Petru a Pavlovi. Pavel totiž touž dobou přišel do Jerusalema, aby ušel Petra; a pravici společenství apoštolského si podali s Jakubem, Janem a Petrem. Po té se spoluapoštolem svým Barnabášem zamířil do Syrie a Illyrika, aby tam kázal; a Petr hodlaje opustiti Východ a do Říma se odebrati, určil krajinám západním, jichž sám navštívit nemohl, kazatele Evangelia z nejurozenějších v Kristu a nejstarších učeníků Kristových: do země galské, jež má krajů deset a sedm, tolikéž i biskupův, do země hispanské, jež má krajů sedm, tolikéž učitelů. Z těchto dvaceti čtyř starších prvním byl a vůdcem z počtu sedmdesáti učeníků Pána Spasitele učitel

výborný, milostí všech zázraků proslulý a po apoštolech křesťanského vojska korouhevník, převýborný Maximin. K jeho nábožnosti a svatosti připojila se poutem lásky blažená Maří Magdalena, aby, ať kamkoli by ho Pán povolal, od jeho družiny či společenství se neodloučila. Bylať již Nebes Královna, v jejíž službě se rozjímání oddávajíc, rozkoší rajských byla účastna, vzata na nebesa; již deseti apoštolů nastalo rozdělení, s nimiž tak dlouho ve zbožné oddanosti trvala, až závist židovská proti Církvi vznítla pronásledování a Herodes Jakuba apoštola dal stítí a Petra uvězniti a věřící z končin svých vyháněl. Když tedy zuřila tato vichřice pronásledování, věřící rozptýlení vyhledávali rozličných míst zemských, Pánem jim určených, aby slovo Boží národům Krista neznajícím vytrvale kázali. Při jejich odchodu sdružily se vznešené paní a vdovy, jež v Jerusalémě a na Východě jim posluhovaly, nejsouce s to, aby snesly od společnosti zvláštní přítelkyně Pána Spasitele a ze všech služebnic nejpřednější na dlouho odloučenu býti. Z nich ctihodná hostitelka Syna Božího, přeblažená Marta, an nejdůstojnější bratr její Lazar tehdy na Kypru biskupoval, následovala šlépějí své sestry; zároveň s ní blažená Marcella, žena veliké zbožnosti a víry, blažené Marty služebná, jež Pána pozdravila slovy: Blahoslavený život, který tebe nosil atd. Šel s nimi též svatý Parmenas, jáhen plný víry a milosti Boží, jehož stráží a péči svěřila se v Kristu přeblažená Marta, jako svatému biskupu Maximinovi svatá Maří. Podivným pak řízením božské prozřetelnosti namířili si do západních světa končin, aby totiž netoliko Evangeliem chvála a památka blažené Maří a sestry její po všem okrsku byla rozhlášena, ale též jako Východ vzorem nábožného obcování jejich byl obšťastněn, tak aby strana západní tělesnou jejich přítomností a svatosvatými jejich ostatky byla povznesena.

Svěřivše se tedy vlnám okeanu, se slavnou Boží přítelkyní Maří Magdalenou a sestrou její přeblaženou Martou, svatý arcibiskup Maximin a blažený Parmenas arcijáhen, i biskupové Trofim, Eutropius, jakož i ostatní vojvodové křesťanského vojska, za větríku jihovýchodního opustivše Asii, mezi Evropou a Afrikou mořem Tyrrhenským a obloukem na jih se davše, město Řím a celou Italii po pravici ostavili, jakož i Alpy, jež od zálivu Ligurského a moře Galského vystupující na východ se táhnou a v moři Adrijském se končí, šťastnou plavbou přistáli v galské provincii viennské, s pravé strany, u města Marsilie, kdež Rodan vlévá se do moře Galského. Tam *vzývavše velikého světa knížete Boha*, rozdělili si z nadchnutí Ducha provincie země, k níž je sám byl zahnal. A ihned *vyšedše kázali všude, a Pán jim pomáhal a řeč jejich potvrzoval znameními, jež po ní následovala*. Ale zajisté *Král sil milého milého dal slovo blahověstitelům mocí mnohou*, kterýž *k okrase domu Božího dal dělití kořisti* silného ozbrojence. Svatému arcibiskupu Maximinovi připadlo město Akvenské, metropole provincie narbonské druhé, v níž blažená Maří dokonala běh putování svého. Paulovi Narbon, metropole provincie narbonské první, Austregisilovi Bituriky, metropole Akvitanie první; Ireneovi Lyon, metropole lyonské první, Gracianovi Turony, metropole lyonské třetí, Sabinovi a Potencianovi Senony, metropole provincie lyonské čtvrté, Valeriovi Trevír, metropole belgické první, Ferontiovi Bisuncium, metropole provincie největší sekvanské; Eutropiovi Sanktony, město Akvitanie druhé, jejíž metropolí nyní jest Burdegalis; Trofimovi Arelaty, tehdy me-

tropole provincie viennské. Těchto deset provincií gallských na jejich kázání uvěřilo. Ostatní učitelé nikoli sedmi provinciím, nýbrž sedmi městům provincií kázali; Eutropius v Aurasiku, městě provincie viennské, Frono v Petragorikách, městě Akvitanie druhé; Jiří ve Veliaku, městě Akvitanie první; Julian v Cenomanu, městě lyonské třetí, Marcial v Lemovikách, městě Akvitanie první; Saturnin v městě Tolose, narbonské první, v němž svržen byl s kapitolia pro víru Kristovu; Parmenas odebral se do města Avenionu, provincie viennské, se ctihodnou služebnicí Pána Spasitele svatou Martou; s nimi též Marcela, služebná její, Epatras a Sosthenes, Germanus a Eudochie a Syntyche. Rothomagus se svou provincií lyonskou druhou, nynější Normandií, Mohuč se svou provincií Germanií první, Kolín se svou provincií Germanií druhou, Oktodur se svou provincií Alp Grajských a Penninských, Auxitanská metropole se svou provincií Novempopulanií, Hebredunská metropole se svou provincií Alp Přímořských, Remešská metropole se svou provincií Belgickou druhou jiným učitelům byly zůsta-veny. Těch pak, kteříž od Apoštolů do Hispanií byli určeni, tato jsou jména: Torquatus, Ktesifon, Sekundus, Indalecius, Cecilius, Hesychius, Eufrasius. Těchto sedmero přidružilo sedm provincií hispanských k víře křesťanské.

Blažený tedy Maximin do Akvenské provincie vstoupiv, nauky nebeské semena v srdce pohanů zaséval, dnem i nocí horlivě si hledě kázání, modlitby a postu, aby národ toho kraje nevěřící k poznání a ctění Boha všemohoucího přivedl. Když pak kázáním Evangelia osení nové víry vzrostlo, blažený biskup Maximin, spravující církev akvenskou, mnoha rozličnými zázraky se zastkvěl; a s ním i slavná a zvláštní Pána Spasitele přítelkyně, v téže církvi nebeské kontemplaci se oddávající. Bylať opravdu nejvroucnější milovnicí Vykupitelovou, nejopatrnější vyvolitelkou nejlepší stránky, kteráž, jak Bůh svědčí, nikdy od ní nebyla odňata od té chvíle, co u nohou Kristových si ji obrala Maria, v duších podivným způsobem vzbouzela lačnost slova Božího a zbouzejíc ukájela; zvábená sladkostí milovaného Milovníka svého, v Pánu touhou po nápoji jsouc zpita, všecka se spínajíc a vzpínajíc se nad sebe, u nejčistší lásky žářem se rozplývajíc, vnitřných radostí zakoušela, a na zemi dosud trvajíc, v nadoblačných rejích se procházela, mezi anděly duchem prodlévajíc. To pro sebe. Neméně však pečovala o spasení bližních, pro něž do končin západního okrsku přibyla, kdykoli se vzdávala slasti rozjímání a nevěřícím kázávala nebo věřících u víře utvrzovala, a z medotoké mysli slova medová v duše posluchačů cedila. Ježto z hojnosti srdce ústa mluvila, tudíž i všecko její kázání byla právě božská kontemplace. Na sobě vždycky ukazovala hříšníkům vzor obrácení, kajícníkům jistou naději na odpuštění, věrným příklad slitovnosti a všemu lidu křesťanskému důkaz božského milosrdenství; oči ukazujíc, jichž proudy Kri-

stovy šlépěje zvlažila, jimiž i Krista zmrtvýchvstávajícího první spatřila; rovněž vlasy, jimiž nohy jeho, slzami svými umyté, poprvé osušila, podruhé při večeři nardem drahocenným pomazané utírala; též ústa a rty, jimiž šlépěje netoliko živého, ale též mrtvého a zmrtvýchvstalého na stotisíckrát zlíbala; ruce i prsty, jimiž nohy Boha všemohoucího poprvé uchopila a umyla a pomazala a podruhé pravým nardem polila a ostatek nardu na téměř Syna Božího vylila. Nač všecko zvláště připomínati? Který z evangelistův mlčí o zásluhách Maří Magdaleny? Který z apoštolů k Pánu důvěrněji lnul? Který z nich proudy nauky jeho dychtivěji do sebe ssál? Dlužno tedy, aby jako vzkříšení Kristova apoštolyní určena byla k apoštolům a nanebevstoupení jeho prorokyní, tak i věřícím na celém světě stala se evangelistkou. To známo bylo tomu, kterýž pozoruje a schvaluje její oddanost, když mazala hlavu jeho, řekl: Dobrý skutek vykonala nade mnou; amen, pravím vám, kdežkoli kázáno bude Evangelium po všem světě, i co tato učinila, vypravovati se bude na památku její.

Také blažená Marta s družkami svými u města Avinionu a Arelat a po vesnicích kolem Rhodanu a městečkách provincie viennské blahověstila národům Pána Spasitele, veřejně svědčíc o tom, co sama na něm viděla a co z úst jeho byla zvěděla; a co o Božích mocnostech kázala, vlastními zázraky potvrzovala. Mělať na pomoc, žádala-li toho potřeba, když se pomodlila a znamení kříže učinila, milost uzdravovati, malomocné očišťovati, ochrnuté léčiti, mrtvé křísiti, slepým, němým, hluchým, chromým, mdlým a neduživým dobrodiní poskytovati. Tak Marta. Podobně Maria s nevýslovnou snadností konala zázraky, by podepřela víru v slova řečená a víru v posluchačích vznítla. Stkvěly pak se úctyhodnou spanilostí, počestností mravů, milostí nejpríhodnějších slov k přesvědčení. Sotva kdy nebo nikdy se nenašel, kdo by z jejich kázání vracel se nevěřící nebo bez pláče, kdo od jejich tváře nebyl by se rozohnil láskou k Pánu Spasiteli nebo uvážením svých běd neslzel. Ve výživě jejich byla skromnost, v oděvu počestnost a důstojnost; ačkoli Maria o potravu a šatstvo málo se starala, od té, co Pána Spasitele přítomnost tělesnou ztratila, byť přece dosti žen bylo s ní a podivuhodným nadšením k ní lnulo, kteréž o potřeby její pečovaly. Odtud také vznikla ona báje, ač jest zcela bájí, neboť travičové namíchávají hojně medu, aby tím skrytěji podali k pití žluči; odtud, jářku, snad vznikla ona báje, že co den andělé ji pozdvihovali do oblak a že znovu andělé ji snášeli dolů, že pokrmy nadnebeskými se občerstvovala, jimiž andělé jí posluhovali. Rozumí-li se tomu mysticky, nikterak to není k neuvěření.

Opravdu totiž, a nade vší pochybnost velmi často bývala zřením andělův osvěžována, službami jejich podporována, promluvami konejšena. Slušeloť se a jistě slušelo, aby zázračným a od věků neslýchaným způsobem Marii těšil Bůh všeliké útěchy, jemuž sama Maria podivuhodné a od věků neslýchané služby prokázala na zemi. Ale že po Spasitelově nanebevstoupení ihned prchla na poušť arabskou a že v jeskyni bez šatu se skrývala, že od té doby muže do smrti nespatriła, že byvši knězem, nevím kterým, navštívena, žádala o šat a ostatní takové řeči, toť holá lež a od povídkářů s činy kajícnice egyptské zaměněno. Neb i oni sami na počátku báje své ze lži se usvědčují, připisujíce vypravování své Josefovi, historikovi veleučenému, ač Josef ve svých knihách nikdy se o Maří Magdaleně nezmínil. O tom stačíž, co jsme pověděli. Nyní k pořádku vypravování se vraťme a odběhnouce zatím od kontemplace Mariiny, sledujme dále činy a zázraky sestry její, přebížené Marty.

Mezi Arelaty a Avenionem, městy provincie viennské na březích Rhodanu v planém křoví a říčním šterku byla poušť dravcův a jedovatých plazů. Tam mezi ostatními otravnými zvířaty potuloval se ještě strašlivý, neuvěřitelné délky a váhy, dým zhoubný dechem, jiskry sírové očima, skřípavé syčení tlamou a řev hrozný zakřivenými zuby vypouštějící. Cokoli naň narazilo, drápy a zuby roztrhal, cokoli blíž k němu přistoupilo, dechu svého puchem usmrcoval. K neuvěření jest, co dobytka i pastýřů sežral, jaké množství lidí, zlým zápachem je omámiv, k smrti dohnal. Jednoho dne, když přebílená Marta kázala slovo Boží zástupům, kteří se sešli, prohodilo se něco o něm, jakož vůbec se o něm pořád mluvilo, i jali se někteří zbožně prositi, někteří však, jak už bývá, zkoušejíce říkali: Tu ať ukáže blažená panna, jest-li jaká moc jejího Krista, neboť nemožno, aby nějakým lidským přičiněním ještě ten byl se světa sprovozen. I dí ona jim: Jste-li hotovi věriti, všecky věci jsou možny věřícím. Lid honem sliboval víru, a ona povděčna tomu předešla je; vydala se k brlohu ještěrovu, a udělavši znamení kříže, zuřivost jeho zkrotila a po té svým vlastním pasem ještěra za krk uvázala; a na lidi z daleka vyhlížející patříc dí: Co to, že se strachujete? Hle, držím hada, a vy ještě váháte; přistupte statečně ve jménu Pána Spasitele, a tu otravnou obludu na kusy roztrhejte. Tak řekla a ještěru silnou mocí zapověděla, aby ani dechem, ani zubem nikomu neuškodil, zástupům pak pro malou víru domluvila a k ubití srdnatě je zvala. Ještěra sice okamžitě zkrotila, ale zástupy stěží vzmužila. Posléze přece chopivše se zbraní a smělosti si dodavše, vrhli se na

netvora a na kousky ho roztrhali, podivujíce se víře a pevnosti přeblažené Marty, že tak ohromnou obludu tak snadno a beze vší bázně, svým křehkým pasem nepohnutě držela, zatím co oni ho tloukli. Slulo pak dříve ono pusté místo Černý Les; od té doby však přezváno bylo po ještěru, jenž Taraskus se nazýval, Taraskonou. A takto lid provincie viennské uzřev neb uslyšev o zázraku, uvěřil v Pána Spasitele a přijal křest, oslavuje Boha v zázracích děvečky jeho, kteráž od té doby pro své výtečné zásluhy u všech obyvatel provincie byla v lásce a úctě.

Vyhnavši posléze Marta přesvatá mocí Boží z pouště taraskonské všeliký jedovatý plaz, vyvolila si v ní přibytěk, místo dříve nenáviděné a zastrašující činíc obytným a příjemným a utěšeným. Vystavěli jí tam dům modlitby, jež více ctnostmi a zázraky nežli ženskými marnými okrasami snažila se obohatiti. Vším pokrmem za ten všecken čas byly jí kořeny zelin a byliny zelené a bobule stromové a jablka. A ještě tímto jídlem občerstviti se vícekrát než jednou za den, za hříšné považovala. Tak k sobě, k bližním však ne tak. Aby totiž denní půst její nebyl jí bez milosrdenství mukou, a těm, kteří s ní zůstávali, břemenem, pohostinství bývalého vždy jsouc pamětliva, bez chudých nikdy nebyla; a co se jí přinášelo, s velikou radostí jim rozdávala. Nuzné vždy svého stolu účastnými činíc, sobě sice byliny, jim však potřebné pokrmý se svatou pečlivostí a obvyklou laskavostí předkládala, s větší hbitostí a horlivostí, než kdyby chtěla, aby jí předkládány byly k jedení; připomínajíc si, že ten, jehož na zemi častovávala, už nepotřebuje časných dobrodiní jako tehdy, i že si přeje, aby nyní v chudých dáváno bylo jemu občerstvení. Pamatovala děvečka Kristova, co řekne Kristus svým: Cokoliv jednomu z nejmenších mých jste učinili, mně jste učinili. A z toho důvodu, jako kdysi sloužila hlavě Církve, nyní pečovala usilovně o údy Kristovy, ke všem vždy milá, ke všem přívětiva. A poněvadž veselého dárce miluje Bůh, tak o děvečku svou obvyklou slitovností pečoval, že zdroj nevyčerpatelný nové plnosti vyvěral a oplýval v komorách, denní dobrotivostí vyprázdněných, bez jakékoliv její starosti, ana oddanost věřících tím

více snášela, by měla hojně z čeho dávat, neb ona z vrozené sobě štědrosti dávala vesele. Ale ani bohatých nepropouštěla s prázdnou, kteříž u velikém počtu se k ní scházeli, neb za tělesná dobrodiní duchovní si odnášeli. Roucho její drsné, pytlovina a žíně, po sedm let pasem uzlovitým z koňských žíní utažené, až do těla se zařezávalo a červi jí z masa zahnívajícího vylézali. Ó trpělivosti neporovnatelná, že za živa v těle červům svým jest potravou! Vždycky bosa, na hlavě zahalena bílým čepcem ze srsti velbloudí. Lože její vystláno větvemi a klestím, postřeno lýčím a místo podušky kámen pod spánky podložen. Vtěchto rozkoších, tisíckrát mučenice, Marta přesvatá myslí po nebesích prahla. Duch její Bohu odevzdaný úplně ve svaté modlitby a v bdění byl pohroužen. Tomu, jehož kdysi vídala v domě svém poníženého, na kolenou neunavně se kořila na nebi kralujícímu. Vycházela též často do měst a městeček, zvěstujíc národům víru Pána Spasitele, a do své samoty se vracejíc, nemalé snopky věřících si odnášela. Neboť čemu slovy učila, to zázraky a znameními v zápětí dotvrzovala, pouhou modlitbou a vzkládáním rukou dábly z těl posedlých vyhánějíc a všelike divy mocí Ducha Svatého konajíc.

Jednoho dne přebílená Marta seděla u Aveniona, města provincie viennské, před branami městskými, na místě půvabném, mezi vlnami Rhodanu a baštami městskými, hlásajíc davům občanů slovo života a uzdravujíc nemocné. Tu jinoch jeden za Rhodanem vida vůkol četné shromáždění lidu, byl by též rád slyšel slovo Boží, ale nebylo tam ani mostu ani člunu. On však přece puzen byl dychtivostí, viděti a slyšeti zázraky. I důvěruje svému umění plaveckému svlekl se do půli a proudům Rhodanu se svěřiv, jal se plavati. Všech občanů za Rhodanem oči upřeny byly na něj, když tu náhle vzedmuvšími se vlnami Rhodanu jest zachvácen a potopiv se zahynul. Strhne se křik, všickni vychvalují jinochovu zbožnost, oplakávají nešťastný konec. Slovem všeho lidu jedno bylo myšlení, jedna vůle, jedno přání: aby posláni byli rybáři s velikými sítěmi a s největším úsilím hledali těla jinochova, kdyby snad smilováním Pána Spasitele podařilo se je nalézt. Nazejtří o deváté hodině denní mrtvé tělo s velikým potem hledané jest nalezeno, přineseno a před přesvatou Martu položeno. Sešlo se všecko město k tomu divadlu. Nejvznešenější měšťané a měšťanky úpěnlivě prosí a zapřisáhají na kolenou děvečky Kristovy, aby jim dopřáno bylo spatřiti veliké skutky Krista Spasitele, vzkříšením toho jinocha. Ona svolila, s přeroztomilým, jak už byla, duchem, přistoupí-li všickni, kdož tam byli, na víru křesťanskou. Všickni jedním hlasem volají: Uvěříme, že Pán Spasitel, pravý Syn Boží a Bůh jest, který tebe takovou služebnicí vyvolil. Tím obveselena přebílená Marta, a v Pána Spasitele dobrotivost a moc důvěřujíc, padne se slzami na tvář

a modlí se. Na pokyn její padá i lid na tváře a s kvílením velikým vzývají milostivost všemohoucího Boha, aby ke cti a slávě jména svého ráčil tímto zázrakem vzbuditi svou moc. Dokonavši modlitbu, děvečka Kristova vstala a přistoupivši k tělu dí: Ve jménu Pána Spasitele Ježíše Krista, Syna Božího, vstaň, mládenče, a vypravuj nám, jak veliké věci tobě učinila dobrota Vykupitelova. Nač se šířiti slovy? Na ten hlas duše se vrátila, jinoch ožil a posadil se a ihned vyznával, že věří v Krista, a pokřtěn byl. A po velikém jásotu lidstva společně se radujícího, zdráv a bez úhony krácel domů. To vidouce lidé, zvolali všickni jednomyslně: Kristus Ježíš pravý Bůh jest, a není jiného kromě Krista Boha. Od té chvíle pověst přesvaté služebnice Kristovy Marty jest ve všech ústech nejslavnější; od té chvíle u mužů v lásce byla, u žen ve cti.

Touž dobou po všech provinciích galských, zejména viennské, narbonské a akvitanské velezvučný ohlas a pověsti dobré přelíbezná vůně, *jako vůně pole plného, jemuž požehnal Hospodin*, všech krajanů duše rozněcovaly k víře Kristově a k milování děvečky Kristovy, přesvaté Marty. Spolu s ní radovala se a těšila sestra její přeblažená, kterou s nejvyšší úctou sluší jmenovati, Maří Magdalena. Nejsvětějšího a kontemplativního života světitel a strážce, arcibiskup Maximin rozohněn touhou uzříti služebnici Kristovu a s ní promluvit, odhodlal se vydati ze své provincie narbonské druhé do viennské, až do Taraskony. Podobně Trofima arcibiskupa, z města arelatského, jakož i biskupa Eutropia z arausického do Taraskony přivedl tam týž úmysl a táž vůle, podobná touha a přání, téhož dne a téže hodiny. A ač přece tehdy žádný z nich příchodu jiného netušil, sešli se zároveň vnuknutím Božím, jenž pořádá všecko líbezně. Přijala je ctně svatosvatá mužatka, pohostila štědře a úsilně zdržovala; a dne sedmnáctého měsíce Kasleu, jenž po našem sluje prosinec, zasvětili dům přeblažené Marty, zázraky jejími a divy a svatým jejím obcováním proslulý, v basiliku Pánu Spasiteli. A když byl chrám posvěcen a velekněží zasedli k večeři, posluhovala jim, s podivuhodným obvyklým nadšením přesvatá Marta. Stolovalo pak s nimi mnoho těch, kteří se na tu slavnost byli sešli. A když docházelo víno, hostitelka Pána Spasitele kázala ve jménu Ježíše Krista načerpati vody a hojně všem nalíti. A biskupové v hodovně síni okusivše jí, seznali, že voda v nejvzácnější víno se proměnila. Proto společným usnesením ustanovili, aby ten den po všecka léta v úctě

se zachovával, pro posvěcení basiliky a podivuhodné proměnění vody ve víno. Když pak blažená Marta skonal, vešlo v obyčej, že o výroční památce toho zázraku a posvěcení jejího domu slavil se též svátek jejího skonání, a zároveň též umučení svatého Lazara biskupa, bratra jejího; což i při apoštolech Kristových Janu a Jakubovi, Šimonu a Judovi a přemnoha mučenicích podnes, jak vidíme, se děje, že totiž nikoli v den, kdy umučeni byli, nýbrž ve dni, kdy posvěceny byly jim chrámy nebo nalezeny jejich ostatky, slaví se umučení jejich.

Rozloučivše se posléze s blaženou děvečkou Kristovou a doporučivše se v její svatosvaté zásluhy a modlitby a davše a obdrževše navzájem požehnání, biskupové se rozešli. Vzkázala pak blažená panna pozdravení své ctihodné sestře a všemu světu chvalitebné Maří Magdaleně, prosíc jí snažně, aby ji, dokud bude na živu, ráčila navštívit. Když to arcibiskup oznámil blažené milovnici Boží, ona pozdravení sestřino opětovala a na to, čeho od ní žádala, přivolila — třebas to nikoli v těle, ale po odložení těla splnila — z čehož se dává na srozuměnou, že svatí Boží na své přátele pamatují po vyjití z těla, prokazujíce jim, co jim v těle byli slíbili. Touž dobou vzniklo v provincii akvitanské kruté pronásledování pohanské, a mnozí z křesťanů byli vypuzeni do vyhnanství. Z nich Fronto, biskup petrakorický, a Jiří Veliacký utekli se k přeblažené Martě do Taraskony, a ona na znamení lásky dbala, aby dobrotivě byli připuštěni a snažila se důstojně je přijmouti, a dokud by do svých diecésí nesměli se vrátiti, uctivě u sebe chovati. A když posléze spěchali do vlasti, děvečka Kristova naposled se s nimi loučíc dí: Ó biskupe petrakorický, věz, že do roka a do dne odstěhuju se z těla smrti této; prosím, líbí-li se, přijdiž svatost tvá mne pohřbít. Jí biskup: Přijdu, vece, dcero, přijdu na tvůj pohřeb, bude-li chtíti Bůh a budu-li na živu. Vrátili se tedy biskupové k svému, a Marta přeblažená svolavši své domácí k sobě, předpověděla jim, že za rok nastává jí den skonání; a ulehši na ono své vznešené lože z klestí, po celý téměř ten rok byla šírána zimnicí a horkostí, jako zlato ve výhni ohněm bývá zkoušeno.

Zatím Maří Magdalena nebeskému rozjímání se oddávajíc a stránku nejlepší, kterou si vyvolila, uchovávajíc, třebaš ještě na zemi tělem putovala, myslí přece už půvabností Ráje se procházela a nevýslovnou tou slastí, pokud smrtelníkům jest dovoleno, se sytila. Kdo však by vylíčiti uměl steny, jimiž vzdychala, touhy, jimiž přítelkyně Spasitelova prahla, ač již zde návštěv andělských požívala, žádosti, pravím, kterými hořela toužíc si býti s Kristem; aby toho, kteréhož viděla v pokorné podobě služebníka, u velebnosti viděla kralujícího. Když se posléze blížil čas, kdy přesvatá duše její z káznice těla měla býti vyproštěna a v ony síně, jichž si žádala a po nichž touhou hynula, měla vkročiti a s Pánem plněji se spojit, zjevil se jí Syn Boží Pán Spasitel, i uzřela žádost svou: samého totiž Krista Ježíše s množstvím andělů, jenž do slávy království nebeského laskavě a milostivě ji k sobě volal: Pojď, milá moje, a posadím tě na trůn svůj, neboť požádal Král spanilosti tvé, spanilý tvářností nad syny lidské, abys od toho, jemuž na zemi mezi lidmi obcujícími v potřebách života časného s ochotnou bedlivostí jsi pomoci skýtala, odměny života nebeského ve sborech andělských radujíc se a plesajíc bez konce přijala. Odebrala pak se na onen svět zvláštní přítelkyně Páně a apoštolyně Spasitelova dne dvacátého druhého července, za radosti andělův, nebeských mocností spoludědičkou se stavši a hodna jsouc s nimi ustavičné jasnosti slávy požívati a Krále věkův v kráse jeho zříti. Jejížto přesvaté tělo blažený biskup Maximin, rozličnými vůněmi napuštěné, uložil v překrásném mausoleu, a později nad blaženými údy zbudoval basiliku velebné

stavby. Viděti tam náhrobek její z bílého mramoru, na němž vyryto jest, kterak v domě Šimona malomocného odpuštění provin si zasloužila, a také o šlechetné službě, již k pohřbu Páně vykonala.

Zatím co toto se dalo u Akví, hlavního města provincie narbonské církevní (druhé), v tutéž hodinu v provincii viennské v Taraskoně služebnice Pána Spasitele přesvatá Marta, na lože horečkou připoutaná, přece však chvalami Božími zaujatá, o nebeských věcech rozjímajíc uzřela sbory andělské, kterak duši její sestry Maří Magdaleny do nebes nesou. A zavolavši ty, kteří jí posluhovali, oznámila jim, co viděla, a žádajíc jich, by spolu s ní se těšili, zvolala: Ó překrásná sestro, co jsi mi to učinila? Proč jsi mne, jak jsi mi slíbila a vzkázala, ne navštívila? Tedy beze mne budeš požívati objetí Pána Ježíše, který nás, velmi mnoho milující, velmi miloval? Následovati tě budu, kamkoli půjdeš. Ty však zatím živa buď životem věčným a s Bohem buď, bez konce šťastna, a duše tebe pamětlivé nebuď pamětliva. Tímto tedy viděním rozveselena jsouc svatosvatá rekyně, více než kdy jindy žádala si býti rozdělena a býti s Kristem, těžce nesouc, aby ještě trvati měla v těle, a společenství sestry své a andělů, jež viděla, pohřešovati. A vědouc, že zanedlouho se odebere se světa, napomíná věřících, poučuje a utvrzuje. A když se rozhlásilo, že se blíží odchod služebnice Kristovy, sešlo se veliké množství věřících, a zůstali u ní až do jejího pohřbení; rozbivše si po hájích stany a ohně všude zapálivše.

Sedmého pak dne na večer přikázala jim, aby rozžehli sedmero svící a tři lampy a bděli na modlitbách. Kolem půlnoci však všichni vůkol bdící tvrdým spánkem usnuli, a tu, aj! prudká bouře u vichru silném se přihnala a všechny svíce a lampy zhasila. To pozorujíc děvečka Kristova, znamení kříže učinila a proti úkladům nepřátelským se modlila. Potom zbudila strážce a žádala, by znovu rozžehli světla. Když oni pobíhali a dlouho prodlévali, aj! náhle světlo s nebe se vylivší zazářilo; a ve světle tom apoštolce Krista, Pána Spasitele, Maří Magdalena, pochodeň ohnivou v pravici nesouc, se zjevila a hned sedm svící a tři lampy zhaslé svým nebeským světlem zažehla. Po té k lůžku své sestry přistoupivši dí: Zdráva buď, sestro svatá! A hned sestrou byvši rovněž pozdravena dí: Ejhle, jak jsi mi po blaženém biskupu Maximinovi vzkázala, přišla jsem tebe, dokud v těle žiješ, v těle navštívit. A aj, Milý tvůj, Pán Spasitel, přichází, by tě z tohoto údolí béd povolal; jakož i mne před mým přechodem, zjeviv se mi, povolal do paláce svéjasnosti. Pojď tedy a neváhej! To řekla, a už s Pánem vcházejícím příjemně se potkala, kterýž blíže přistoupiv a s nejněžnější tváří na Martu pohleděv, pravil: Hle, tu jsem, kterému jsi nejoddaněji ze svého jmění sloužila, kterému jsi nejvítanějšího pohostinství poskytovala, kterému jsi po umučení v údech mých tolik dobrého učinila. Hle, tu jsem, před nímž kdysi na kolena padši pravila jsi: Já jsem uvěřila, že ty jsi Kristus, Syn Boha živého, kterýž jsi na tento svět přišel. Pojď tedy, hostitelko má pojď z vyhnanství, pojď, budeš korunována! Ona slyšíc to, usilovala vzpřímiti se a povstati a okamžitě násle-

dovati Spasitele. Spasitel však dí: Počkej, neboť jdu připravit tobě místo a opět přijdu a vezmu tě k sobě, abys kde jsem já, i ty byla se mnou. To pověděv zmizel; ale ani sestry její svaté Maří nebylo už viděti; světlo však, které s nimi se bylo ukázalo, přece zůstalo. Tu teprve bdící přišli a podívovali se, jak svítilny, jež zhaslé byli ostavili, neobyčejným světlem září.

Jakmile zasvítal den, kázala, by ji položili ven pod širé nebe. Všechna totiž rychlost zdála se jí pomalou, jítro ono jako by tisíce let trvalo. Nasypou plev pod košatý strom, na plevy rozestrou žíni a na ní udělají kříž z popelu. A když slunce vychází, vynesou děvečku Kristovu a na popel uloží, a na její přání vztyčí jí před oči obraz Spasitele ukřižovaného. Když si tam poodpočinula, ohlédla se po zástupu věřících a prosila, aby se modlili za uspíšení jejího přechodu. Když oni tuze plakali, ona pozdvihnuvši oči k nebi pravila: O Hoste můj, proč, Pane Spasiteli, prodléváš? Kdy přijdu a ukážu se před tváří tvou? Od té chvíle před úsvitem, kdy jsi ke mně promluvil, duše má rozplynula se. Od té chvíle touhou po tobě všechny údy mé tuhnou, žíly trnou, kosti měknou, dřeň se drobí a všechny vnitřnosti mé vysychají. Nezahanbuj mne, Pane, v očekávání mém. Bože můj, neváhej, Pane neprodlévej. Když tak rozjímal, vzpomněla si, jak kdysi viděla Krista na kříži v hodinu devátou vypouštějícího ducha; a že hebrejské vypsání umučení Kristova kdysi z Jerusalema si přinesla. I zavolavši svatého Parmeny, žádala, aby je přinesl a před ní četl; aby aspoň tak trapnost čekání zmírnila. A nejinak se stalo, než doufala. Když totiž o mukách Milovníka svého, jež kdysi postupně viděla, ve vlastním jazyku čísti slyšela, zalily ji slzy soucitu a dala se do pláče; a zapomenuvši zatím svého stěhování, upřela všechnu pozornost na líčení muk. Teprve když uslyšela, jak Kristus v ruce Otcovy ducha poroučeje, ducha vypustil, vzdechla z hluboka a vydechla. Zesnula pak v Pánu dne dvacátého devátého července, osmého dne po přechodu sestry své svaté Maří Magda-

leny, v pátek, v devátou hodinu ranní, léta věku svého šedesátého pátého. Tělo s náležitou ctí mastmi pomazané a zavinuté do vlastního chrámu vnesli druhové její, kteří s ní z Východu přišli a až do toho dne se jí vytrvale přidržovali: a to Svatý Parmenas a Germanus, So-sthenes a Epafras, kteří byli průvodčími svatého Trofima, biskupa arelatského, a Marcela, služebnice její a Eudochia a Syntiche. Těchto sedm konalo třídní bdění při jejím pohřbu s množstvím lidstva, sběhnuvšího se se všech stran, kteříž až do třetího dne u svatého těla bděli chválíce Boha, zapálivše svíce v chrámě, lampy po domech, ohně po lesích.

A v sobotu byl jí vystrojen skvělý pohřeb do vlastní její basiliky, kterouž vysvětili biskupové. V den pak řečený Páně, o třetí hodině denní, sešli se všickni shromáždění, aby svaté tělo důstojně pochovali, dne třicátého prvního července. V touž hodinu v Petragorikách, městě akvitánském svatý biskup Fronto chystal se sloužiti Mši, a čekaje na lid, dřímal na svém stolci. Tu aj! ukázal se mu Kristus a dí: Synu, pojď, splň, co jsi slíbil, že přibudeš k pohřbu Marty, mé hostitelky! To pověděl a v mžiknutí oka byli v Taraskoně a zjevili se tam v chrámě, s knížkami v rukou: Kristus v hlavách, biskup v nohách stojící; a sami jediní vnesli tělo do mausolea, za podivu všech přítomných. Po skončení pohřbu vycházejí. Jeden kněz jde za nimi, a ptá se Pána, kdo jest neb odkud přišel. Pán nic neodpověděl, ale dal mu knihu, již držel v ruce. Kněz se vrátil k hrobu a knihu všem ukazoval; a na všech stránkách takto čte: V paměti věčné bude Marta, hostitelka Kristova; pověsti zlé nebude se báti. Jiného nic v knize nebylo. Zatím v Petragoriku levita budí biskupa, pošeptáváje mu, že hodina Oběti minula a lid že jest unaven čekáním. Na to biskup: Upokojte se, vece, a nemrziž vás, že jste poněkud dlouho čekali. Jáť nyní vytržen jsem byl duchem, buď v těle, či mimo tělo, nevím, Bůh ví, do Taraskony, s Pánem Spasitelem, bych služebnici jeho Martu přesvatou, jak za živa jsem jí slíbil, zemřelou pohřbil. Pošlete tedy nyní někoho pro náš prsten, a pro zlaté rukavice, jež jsem dal podržet sakristovi, ukládaje svaté tělo v mausoleum. Diví se tomu lid, a posílá posly do Taraskony. Taraskonští napsali Petragorickým neznámý den a hodinu jejího po-

hřbu, a že úctyhodná osobnost zúčastnila se pohřbu s jejich veleknězem, jehož dobře poznali; též připomenuli o knížce a o nápisu knihy, kdyby snad biskupovi nebývalo to bylo nepovědomo; a že prsten, který přijal sakrista, posílají, a jednu rukavici, druhou však že si schovalí na svědectví tak slavného zázraku.

Ti, kteří přisluhovali služebnici Spasitelově, někteří vrátili se na Východ zvěstující království Boží: Epafras totiž se svatou Marcellou, a Syntychou svatou, kteráž ve Filippách spí pohřbena a o níž Apoštol píše: Syntyche blaženým skonáním odpočinula. Parmenas pln víry a milosti Boží dosáhl koruny mučnické. Germanus a Eudochia oddavše se utěšování věřících, nápomocní byli Apoštolům se svatým Klementem a ostatními pomocníky jejich, jichžto jména jsou v knize života. V basilice přeblažené Marty událo se ode dne zesnutí jejího zázraků bez počtu: slepým, hluchým, němým, kulhavým, ochrnutým, suchým, malomocným, ďábelským rozmanitým mořením trápeným všelikých uzdravení se dostalo. Franký a teutonský král Chlodovech, jenž první nesl znaky křesťanské víry, pohnut množstvím a velikostí zázraků přesvaté Marty, připutoval do Taraskony a jen se dotknul hrobu Světice, zbaven byl těžké nemoci ledvinové, kterou žalostně strádal. I dal Bohu na svědectví tak mocného divu a svým prstenem zpečetil zemi na tři francké míle vůkol chrámu přesvaté Marty, s obou stran Rhodanu, s dvorci, tvrzemi i lesy; jimiž všemi až podnes v stálé immunitě vládne svatosvatá panna. Krádeže pak neb loupeže neb sakrilegia nebo křivé soudy bývají tam v zápětí náhlým soudem Božím strašně trestány, k chvále Pána Spasitele.

Až sem jsme vyprávěli události z nábožného života a vzácné smrti služebnice Syna Božího, Pána Spasitele, přesvaté Marty. To dostačíž. Zázraky, které se udály po jejím svatém skonání skrze ni, nebo ve spojení s ní, jakož i život ctností plný a umučení bratra jejího Lazara, biskupa a mučeníka, zůstavíme k novému pojednání. Nyní toliko stručně povíme o divech, jež se staly skrze milovnici Boží Maří Magdalenu, a nejdříve se zmíníme o skonání přesvatého arcibiskupa Maximina. Když se blížil čas, v který poznal, an mu to Duch Svatý odhalil, že z tohoto světa má býti vzat, aby přijal od laskavého Soudce mzdu za své námahy, kázal sobě připravit místo k pohřbení v basilice, kterouž jak jsme výše pověděli, nad přesvatými údy blažené Maří Magdaleny dílem překrásným dal zbudovati, a podle mausolea blažené milovnice Boží sarkofag svůj postaviti. Tam věřící po svatém jeho skonání uložili čestně jeho posvátné tělo, a velikými zázraky oba zdobí místo ono, přimluvou svou prosebníkům zdraví duše i těla poskytující. Místo to bylo potom v takové nábožné úctě chováno, že žádný král, kníže nebo kdokoli světskou mocí obdařený, ve chrámě jejich o dobrodiní hodlaje žádati, vkročiti tam se neodvážil, leč dříve odložil zbraně a od všeliké zvěřecí divokosti se oprostil a teprve potom se vši pokorou a vroucností vešel. Žena pak žádná nikdy z nějaké nerozvážné smělosti neodvážila se v onen přesvatý chrám vkročiti, byť jakéhokoli stavu, řádu nebo důstojenství byla. Sluje pak klášter onen Opatstvím Svatého Maximina, v řečeném vévodství akvenském zbudovaný a všemi statky i čestnými právy hojně obvěněný. Odebral

pak se na věčnost blažený biskup Maximin dne osmého června a v nebesích slavně byl korunován.

Končí se život blažené Maří Magdaleny a sestry její svaté Marty.

O B S A H

	Str.
Kap. I. Odkud a z jakého rodu byli přátelé Spasitelovi, Maria, Lazar a Marta	13
Kap. II. Kterak Marta byla hospodyní na statcích, a o darech Mariiných	14
Kap. III. Jak Maria promrhávala dary vrozené i příčinlivostí svou získané	15
Kap. IV. Kterak tehdy Pán Spasitel dospěl v muže, zázraky činil, hříšníky uzdravoval	16
Kap. V. Jak pověst o divech Kristových změnila mysl Mariinu	17
Kap. VI. Maria bere nádobu alabastrovou a jde do domu Šimonova	19
Kap. VII. Kterak Maria uctila nohy Kristovy službou od věků neslýchanou, a proč jí Spasitel hájí proti fariseovi .	21
Kap. VIII. Kristus Marii odpouští hříchy a v pokoji ji propouští	23
Kap. IX. Kterak Maria s ženami družkami ráda a pilně sloužila	25
Kap. X. Marta přijímá Krista pohostinu, Kristus Marii filosofující omlouvá	27
Kap. XI. Jak Královna nebes přišla za Kristem a blažená Marcella blahoslavila život a prsy Panny Matky . . .	29
Kap. XII. Jak Kristus hříšníci osvobodil	31
Kap. XIII. Lazar se roznemůže a umírá; a vzkázáno jest pro Krista	33
Kap. XIV. Pán káře apoštoly, bojící se o něho, hovoří o spánku přítelově a schvaluje oddanost Tomášovu a víru Martinu	35
Kap. XV. Spasitel vida Marii plačící, zaplakal	37
Kap. XVI. Kristus se modlí a vzkřísí Lazara	41
Kap. XVII. Marta posluhuje při večeři, Lazar stoluje s Kristem, Maria maže nohy jeho	43
Kap. XVIII. Maria pomazává hlavu Kristovu, Jidáš se jítří, Kristus chválí	45
Kap. XIX. Zástup vyšel vstříc Kristu, Kristus plakal, zlačněl, a proč denně se vracel do Bethanie	47

Kap. XX. Kristus po Večeři jest zrazen, spoután, odveden; apoštolové se rozprchnou, Maria přidrží se Krista .	49
Kap. XXI. Kristus jest ukřižován, před očima Mariinýma; složen jest s kříže a zavinut za její přítomnosti .	51
Kap. XXII. Kde Kristus jest pohřben a kdy Maria kupovala masti	53
Kap. XXIII. Když Kristus světil sobotu, kterak Maria; a o přípravě mastí a změně časů	55
Kap. XXIV. Kristus vstává z mrtvých, anděl sestupuje a potkávají se s Marií u hrobu	57
Kap. XXV. Kterak Maria přivedla Petra a Jana, a anděl zevnitř, anděl uvnitř k ní promlouvá	59
Kap. XXVI. Kterak Maří Magdalena sama dva anděly sedící a potom Krista první uzřela	61
Kap. XXVII. Kristus Marii posílá k apoštolům apoštolyní	64
Kap. XXVIII. Jak dva andělé stojící a Kristus podruhé se zjevil, a o ostatních zjeveních	66
Kap. XXIX. Rekapitulace: Jak milý byl Kristu služby Mariiiny a v přítomnu odměněny	68
Kap. XXX. O trojím pomazání, nohou, hlavy a těla	70
Kap. XXXI. O Kristově nanebevstoupení, před zraky apoštolů a Marií	72
Kap. XXXII. O těch, kteří s Kristem na nebe vstoupili a o vznešenosti Křtitele Kristova Jana	74
Kap. XXXIII. Kterak přítelkyně Kristova těžce pohřešovala jeho vzdálení	76
Kap. XXXIV. O Letnicích a Duchu Svatém a o kanonickém životě prvotní Církve; a o kontemplaci Mariině	78
Kap. XXXV. Rekapitulace: Jak milá byla přítelkyně Kristova Královně nebeské a svatým apoštolům	80
Kap. XXXVI. O rozdělení apoštolův a dvaceti čtyř starších a přátel Kristových	82
Kap. XXXVII. Kterak dvaceti čtyřem starším připadly Gallie a Hispanie	84
Kap. XXXVIII. Kterak blažená Maří u metropole akvenské jednak kázání, jednak kontemplaci se oddala	86
Kap. XXXIX. Jak blažená Marta kázala, a o zázracích obou sester	88

Kap. XL. Jak blažená Marta osvobodila provincii viennskou od Taraska	93
Kap. XLI. Jak blažená Marta obcovala v Taraskoně	95
Kap. XLII. Jak Marta mládence v Rhodanu utonulého vzkří- sila	97
Kap. XLIII. Jak blažená Marta vodu ve víno proměnila, při posvěcení domu jejího	99
Kap. XLIV. Marta vzkazuje pozdravení Marii, přijímá biskupy a předpovídá blížící se den svého skonání	101
Kap. XLV. Maria zří Krista, odebírá se na věčnost a pocho- vána jest	102
Kap. XLVI. Blažená Marta vidí duši své sestry, od Andělů do nebes nesenou	104
Kap. XLVII. Jak Kristus a Magdalena, přítelkyně jeho, zje- vili se blažené Martě	107
Kap. XLVIII. Kde a kdy a jak a za čí přítomnosti blažená Marta odebrala se z těla	109
Kap. XLIX. Kde a kdy a jak pochována byla od Pána Spa- sitele a svatého biskupa Frontona, ač tělem nepřítomného	111
Kap. L. O skonání a pohřbu blaženého arcibiskupa Maximina	113

Čtvrtá kniha
Družstva Přátel Studia
v Praze

Přeložil Antonín Ludvík Stříž

Vyzdobil Jan Konůpek

Vydal
Ladislav Kuncíř
v Praze II, Spálená ul. 15.

Vytiskli
K. Kryl a F. Scotti
v Novém Jičíně na Moravě
léta Páně 1920